No. 23. Donderdag 3 Juni 1920. 20ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:
HOOFDBESTUUR . . . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

„Oost en West" Ethisch, toch Practisch.

(*Vervolg*).

Op aandrang, uitgaande uit den boezem der Vereeniging werd het vorig jaar opgericht de „Propaganda-Commissie".

Het doel dier Commissie is propaganda te maken voor de Vereeniging „Oost en West" en haar streven.

Zij zal haar doel trachten te bereiken door:

1e. De toetreding tot het lidmaatschap aan te moedigen — zoo noodig en mogelijk — met de hulp van een bezoldigd propagandist;

2e. de Redactie-Commissie van het Koloniaal Weekblad bij te staan bij de uitgifte en samenstelling van dat Orgaan;

3e. het bevorderen van Lezingen en Filmvertooningen en dergelijke, ter opwekking van de belangstelling in de Koloniën, daar waar afdeelingen zijn in samenwerking met de Besturen dier Afdeelingen; waar zulke afdeelingen nog niet bestaan, door raad of overleg te plegen met het Comité voor Indische Lezingen en Leergangen;

4e. het houden of steunen van Koloniale Tentoonstellingen, medewerken aan Jaarbeurzen, in samenwerking met de Commissie tot Bevordering

OPLETTEN!! Geeft bij vertrek uit - of naar Indië en VAN IEDERE VERANDERING VAN WOONPLAATS in Indië en Nederland KENNIS aan: Administr. „Koloniaal Weekblad", Heulstraat 17, Haag

der Nederlandsch Oost- en West-Indische Nijverheid Kunstnijverheid en Huisvlijt, in overleg met het Hoofdbestuur.

Voor het resultaat van haar werken kan gewezen worden op de vele banken, maatschappijen, ondernemingen en instellingen, welke met meer of minder belangrijke jaarlijksche bijdragen als begunstigers toetraden.

Ook oefende zij invloed uit op den inhoud en indeeling van het Koloniaal Weekblad.

Verder diende de Commissie het Hoofdbestuur in vele aangelegenheden van advies.

Ook deze Commissie *kan* en *wil* krachtiger werken. Nederlanders en Indiërs verleent haar steun!

(Wordt vervolgd).

A. J. GOOSZEN.

Zendingsstudie.

De jaarlijksche Zomer-Conferenties voor Zendingsstudie, uitgaande van den Zendingsstudie-Raad, zullen D. V. ook dit jaar weer gehouden worden te Lunteren bij Ede in het daarvoor bestemde Conferentie-Oord, en wel van 26—31 Juli, 2—7 Augustus en 9—14 Aug. Deze drie Conferenties zullen elk nagenoeg hetzelfde programma hebben, en elk door ten hoogste 150 deelnemers bezocht kunnen worden. De volgende personen zeiden reeds hunne medewerking toe. Dr. J. R. Callenbach (Voorzitter). L. J. van Wijk; Ds. H. C. de Groot; Prof. J. de Zwaan; Ds. W. F. van Helsdingen; Ds. J. D. Wielinga; Mej. C. H. Gunning (van Batavia); Dr: A. M. Brouwer; e.a. Ook verwachten wij een aantal buitenlanders; reeds kunnen wij noemen: Missions-inspector Martin Schlunk, van Hamburg; Dr. Henri Beets van Grand Rapids (Ver. Staten); voorts rekenen wij op een of twee Engelschen en een Franschman. Bovendien zullen er vele Zendelingen met verlof als gast op de Conferentie aanwezig zijn. Juist dezen zomer is een groot deel van hen hier te lande, na de oorlogsjaren.

De kosten bedragen *f* 5.— inleggeld plus *f* 12.50 deelnemersgeld, waarvoor men gedurende de vijf c ferentiedagen volledige huisvesting en voeding o vangt. Afgevaardigden van vereenigingen e kunnen reductie krijgen.

Nadere bijzonderheden bevat het prospectus, tegen Juni verschijnt en op aanvrage gaarne toe zonden wordt door het bureau van den Z. S. *Domplein 25, Utrecht*, alwaar ook nadere inli tingen te bekomen zijn.

Het Zendingswerk in China.

Door J. van Haaften.

Naar aanleiding van het artikel in het K. W. (22 dd. 27 Mei j.l.): „Het Zendingswerk der Eng schen in China", overgenomen uit de Chinees pers, acht ik het niet ondienstig eens het een en der te vertellen over het werk en de geschiede dier zending in het algemeen, vooral omdat door rengenoemd artikel onwillekeurig den indruk wo gewekt, alsof het zendingswerk in China alleen Engelsche hand is.

Wat ik hier meedeel, heb ik voor een groot d uit verschillende bronnen geput, voor een deel rust het op eigen ervaring.

Wanneer voor het eerst pogingen zijn aangewe om het Christendom veld te doen winnen in het R zenrijk van het Midden, is niet bekend. Men v onderstelt in den loop van de 6e eeuw.

Men weet, dat ongeveer in het midden van d tijdperk een uit Syrië afkomstige, godsdienstige s te, die der Nestorianen, in dat land zijn gekom en aldaar, voornamelijk in Noord-China, duizend tot het Christendom hebben bekeerd. Eeuwenla heeft deze orde zich in China weten staande te h den, totdat in de dertiende eeuw deze sekte met ha geheelen aanhang door de vervolging van de Mo golendynastie (1215—1368) totaal werd uitgeroe

Blijvende resultaten hebben slechts het rooms katholieke en het protestantsche geloof opgeleverd.

Wat het Grieksch-orthodoxe geloof aangaat, d kan, wat het bekeeringswerk betreft, buiten rekeni

Feuilleton.

De uitbarsting van den Goenoeng Kloet.

EEN HERDENKING.

1919 — 20 Mei — 1920.

De macht des doods zal de menschen
onvoorziens blijven wegrukken.
Horatius.

(Vervolg).

Aan den rand van het groote moddergraf, der in den macaberen nacht van 20 Mei verraderlijk door het monster neergeslagen duizenden, aan de grens van dat grauwe land des doods, dat zich palen ver uitstrekte van Srengat tot Oedanawoe, kaal en verlaten onder den hoogen hemel, troosteloos stil en eenzaam tusschen de wijde, verre grenzen van verspreide bosschages verstarde men een oogenblik, alsof ontviel de kracht van te leven in het aanzien der machten van de ellende en den niets-ontzienden dood.

Maar het leven was nog altijd de sterkste. Uit een kleinen ingeschoten hoek van den grooten doodenakker kwam een oude inlandsche vrouw, schamel gekleed met in een vies bemodderd mandje tien, twintig schriele halmpjes van de neergeslagen paddi begraven, maar gered uit de lahar. Zij vormden de vuile halmpjes, met haar modderige mandje, haar grootste en eenigste bezit, nu haar zoons het slachtoffer werden van het grillig monster en haar kleine stukje sawah ligt onder de modder.

Dan viel het licht van de zon al lager over het land: over het groote wijde graf kwam de doodenwind van ver en bracht de eerste fluisteringen van den mystieken tropennacht, nauw verstaanbaar, ofschoon geen vogel aansloeg, geen krekel zong, geen gamelan zijn tonen hooren deed. Geen kleine schemerige lichtplekjes kwamen uit de duisternis, verradend, waar menschen woonden waar nu vernieling huisde, de duisternis w zwart, als het graf der duizenden en het fluisteren v den nacht verstierf over de verlaten vlakte, sch voor de vreemde stilte, de stilte der dooden, die ontelbaar waren.

Tevoet gaande over de verharde modder op den we die weg was, om met Multatuli te spreken, van Stre gat naar Oedanawoe, met links en rechts de kleurloo vlakte, zonder struik of geboomte, zonder eenige st fage, zelfs niet de geringste, die een doodsche woeste nij noodig had, om in de verbeelding aan een ook ma schamel landschap te doen denken, zag men even o de Kali Temas, die doorwaad moest worden, omdat v de brug, welke daar de vorige week nog lag geen spo meer te bekennen was, eenige verspreide klapperbo men, niet in dichte groepen, zooals zij in den regel i landsche dorpen omkransen en het eigenaardige tr pische cachet aan het landschap geven, maar onreg matig, met hier en daar gevallen stammen in el richting, afgeknakt als halmen van moeilijk buigzaa riet, neergesmakt met kracht en onverschilligheid zwakke planten en bouwvallige huisjes, waarvan de resten in de modder lagen en nauwelijks waren na speuren. De ravage scheen daar geweldig geweest zijn, omdat het werk der vernieling gemakkelijk mee de te kunnen overzien, waar nog resten waren van h geen daar voor de noodlottige uitbarsting door de do pelingen, nu rustend de groote rust in het wijde mo dergraf, gebouwd werd en geknutseld. Maar de verwoe ting was hier toch aanzienlijk minder dan in het vlakk land, waarover de modder zich had uitgerold als e sinister dekkleed, waarop geen enkel simpel siermoti de triesto monotoonheid onderbrak.

Aan deze zijde van het groote graf werd gewerkt o den weg vrij te maken voor een sneller verkeer, d voor opvoer van materialen en vivres hoogst noodz kelijk was. Eenige honderden koelies werkten daar de hitte van de middagzon, met ontbloote bovenlijve met zagen en houweelen, maar men schudde in twijf het hoofd en haalde de schouders op, als men bedach hoe groot wel de verwoesting was, zóó groot, dat h toch scheen, alsof deze werkers als nietige atomen

laten worden, daar de priesters ervan zich immer verschillig voor het missiewerk hebben betoond. el zijn er in China talrijke kapellen, waar deze edienst wordt uitgeoefend, maar deze dienen over algemeen slechts voor aldaar wonende Russen. Bekeerlingen zijn er nagenoeg niet.

De werkzaamheden der beide eerste godsdiensten ik in vorengenoemde volgorde behandelen, omdat eerste geloof daarmede eeuwen voor het tweede aangevangen.

Omstreeks het jaar 1300 deed de katholieke kerk eerste poging vasten voet in China te verkrijgen. aus Gregorius IV zond daartoe eenige gezantschappen naar den Tartarenvorst Koeblai-Khan, die resierde in Khan-baligh (het tegenwoordig Peking). den van die gezantschappen waren o.a. de beroemde Franciscaner monniken Monte-Corvino en Marco-olo.

De eerste, die in het jaar 1300 aankwam, werd or den vorst zeer voorkomend behandeld. Deze liet h zelfs door hem onderrichten in de beginselen n zijn leer en stond hem toe in Khan-baligh scho-n op te richten. Vele Chineezen lieten zich in die riode bekeeren.

Tot belooning van zijn ijver benoemde Paus Clemens V hem tot aartsbisschop van die plaats. In dat dvak scheen het, alsof het katholieke geloof met sche schreden veld zou winnen. De Keizer was n godsdienst goed gezind en gaf er zelfs bij edict nk van. Ook in het binnenland maakte men vele oselieten.

Des te grooter was de teleurstelling, toen de opvol-r van dezen vorst zijns voorgangers voetsporen niet ukte.

Deze, een fanatiek beleider van den Islam, beeigde alle Christenen, die zich niet tot zijn geloof ilden laten bekeeren, met den dood.

Vele zendelingen, die dat weigerden, werden op n last onthoofd, terwijl het werk der missie totaal hinderd werd. Hij was het, die in Noord-China Nestorianen en hun aanhang geheel heeft uitge-id.

Toen de Mongolen-dynastie, waartoe hij behoorde, wisselvallig lot der vorsten en volken had ondergaan en deze door het geslacht Ming was verdreven (1368), dacht Paus Urbanus het tijdstip gunstig om nogmaals een poging te wagen. In het jaar 1370 zond hij daartoe een gezantschap van Franciscaners naar de toenmalige hoofdstad Nanking, waar de beide eerste Ming-keizers hun residentie hadden opgeslagen.

Met dit gezantschap, waarop hij niet was gesteld, maakte de Keizer korte metten, hij liet n.l. alle leden ervan vermoorden.

Na dit geweldadig optreden heeft men van verdere pogingen tot in het midden van de zestiende eeuw afgezien.

Toen is het missiewezen, en wel door den invloed der Portugeezen, in een nieuw stadium gekomen.

Toen ter tijd had China's keizer aan Portugal het schiereiland Macao afgestaan als loon voor bewezen diensten bij de onderdrukking der zeerooverij. Van toen afaan hebben de missiën dat eiland als operatiebasis gebruikt. Spoedig na de inbezitname vestigde er zich een Jezuïten-zending, die weldra door andere is gevolgd.

Door den invloed van Macao's gouverneur stond zijn collega van Kanton aan eenige priesters dezer orde toe zich aldaar te vestigen. Een ervan, een Italiaan, een zekere pater Ricci, stichtte er zelfs een school. Doordat deze school in korten tijd vele leerlingen telde, werden de Chineesche priesters echter naijverig en wisten deze te bewerken dat de vergunning na een paar jaar weer ingetrokken werd. Ricci, die zich daarbij niet neer wilde leggen, begaf zich naar Peking en wist daar zijn zaak met zóó goed gevolg bij den keizer te bepleiten, dat deze hem toestond aldaar een school op te richten. Ricci, die de landstaal zeer goed machtig was en die in hooge mate de gave van het woord bezat, trok aldaar wederom vele leerlingen tot zich. Als een gevolg daarvan werden vele Chineezen bekeerd en werd daarenboven door zijn invloed en voorbeeld het bekeeringswerk in andere deelen van het rijk ook weder ter hand genomen.

Ricci stierf in hoogen ouderdom in dat land, alwaar hij tot overste der Jezuïten was benoemd. Zijn opvolger was de Siciliaan Longobardi. Deze heeft

---

ontzaglijke uitgestrektheid der natuur, vergeefen arbeid deden, nutteloos, omdat straks een rmwind kon komen, een nieuwen laharstroom, welde nog overgebleven boomen vellen zou tegelijk met n, die het zwakste riet zijn in de natuur, de eeuwige tuur, waarvan de macht onberekenbaar is en de chten grillig zijn en vernietigend het eene oogenk, om op te bouwen op den volgenden dag, wat in n nacht daarvoor ten onderging.

Het was hier, staande aan den rand van het groote oddergraf, die schrikkelijke, plots bewust geworden enlijke onwetendheid omtrent alle dingen, dat plotng ontglippen van elk wetenschappelijk systeem of osofisch stelsel, dat 's menschen geest gemeenlijk redigen kan en satisfactie geven aan het gemoed, de wanhoop bracht in het hart bij het aanzien van n zoo matelooze ellende in weinig uren, onverwacht onvoorzien over duizenden gebracht. Vol zwakheid onzekerheid lachte men flauwtjes een oogenblik om verwatenheid der onderzoekers, omdat de groote llige natuur toch onverbiddelijk den oorsprong der gen voor hen verborgen zal houden in een ondoorngbaar geheim. Dit alles speelde door de gedachten een schier ondeelbaar oogenblik, want het druischt slotte lijnrecht tegen de natuur in van den mensch, liever op wat hij vasten grond waant, een toren wt, oneindig hoog, naar zijn vermogen, dan dat hij h een atoom gevoelde, een niets in de oneindigheid r schepping.

Het voelen hier werd lijden, omdat de hoop gering en het uitzicht troosteloos. Tegenover de verwoesg stond de hulpverleening in tragische verhouding n het kleine goedwillende tegenover het groote ts-ontziende, tegenover hetgeen was, stond hetgeen n brengen kon in moedeloos-makende proportie. r het werk werd voortgezet, de houweelen geheven elbare malen en met kracht weer neergevallen, gen de modder ter zijde in dijken van voeten hoog, mstammen werden gekapt en gezaagd, rostblokken, hoogte, midden op den weg door de lahargolven de alles negeerende nonchalance van den Vuurreus racht, werden uitgegraven en met groote inspanning naast den weg gekanteld. Dit waren de werken voor de allernaaste toekomst; van het verleden immers restte niets dan het droef en lang verhaal der weinigen, die overbleven, over hetgeen hun lief was, en dat voor goed was verdwenen.

Onder de hooge welving der zacht-genuanceerde hemelruimte, waaronder het verwoeste gebied zon-beschenen lag, alsof het er nooit anders was geweest, trachtte men zich een oogenblik in te denken in den angst en in het kort, maar vreeselijk lijden der dorpelingen in deze streek in den pikdonkeren nacht vol onheilsgeluiden, aan die zwakken en hulpbehoeftigen, zoekend en tastend, verwezen en verward, zooals de eenvoudige inboorling is, zoodra de dingen maar even vallen buiten de effen sleur van zijn leven en dan voelde men eerst recht de diep-zware, wreede tragiek van dat landelijk leven, met weinig vreugd en verlangen, maar berustend en aanvaardend tegenover de groote krachten der Natuur, welke dit niet dulden konden en dus de vernietiging grondig en volkomen maakten. In het bruut geweld der elementen van dien vreeselijken nacht waren de kreten der diepste menschelijke smart verloren gegaan: zij waren verstomd door het zwaar geluid der neervallende moddergolven, onder het gekraak der instortende woningen, onder het gehuil van het vluchtende vee. En dat alles had nauwelijks eenige uren geduurd. De zon was onder gegaan met haar laatste stralen over groene landouwen, de schemering brengend, waarin de dorpsbewoners zich langs de stille landwegen dessawaarts bewogen, de heldere sterren van den voornacht hadden nog geschitterd hoog aan den hemel boven het land in vredige rust, maar den volgenden morgen, toen eindelijk het zonlicht doorbreken kon, was het land woestenij zonder kleur en leven, waren duizenden menschenlevens geknakt, en verminkten naar lichaam en geest doolden hulpeloos en sprakeloos rond. Dit alles bedenkend met het oog dwalend over de wijde asch-grauwe vlakte, boog men het hoofd in angstig ontzag voor het geweld dezer heta combe, welke wellicht zonder weerga is in de Indische rampengeschiedenis.

(Wordt vervolgd.) J. KONING.

door het Chineesche bijgeloof met vele tegenspoeden te kampen gehad. In het jaar 1616 werd n.l. een deel van het rijk door hongersnood geteisterd. De toenmalige eerste minister raadpleegde, volgens het gebruik, de sterrenwichelaars en deze gaven op, dat het een teeken was dat de goden vertoornd waren over de groote vrijheden, aan de Christenen toegestaan. Bij Keizerlijk edict werden toen alle zendelingen uit het land verbannen en deze trokken naar Macao terug.

Deze verbanning heeft echter slechts kort geduurd. Eigenbelang noodzaakte den Keizer in het jaar 1626 een deel der priesters terug te roepen.

Vele leden der missiën waren n.l. zeer bedreven in de wapensmeedkunst en van die bedrevenheid wenschte de Keizer gebruik te maken. Men vreesde n.l. in dien tijd voor een inval der Mandsjoe-Tartaren.

Niet alleen in die kunst maakten de priesters zich verdienstelijk, ook op wiskunstig gebied muntten zij zeer uit.

Een der missionarissen, Adam Schaal geheeten, voerde veel verbeteringen in de Chineesche tijdrekening in. Deze stond weldra zoo hoog in aanzien bij den Keizer, dat hij gedaan wist te krijgen, dat alle priesters naar zijn land mochten terugkeeren.

Toen na den val der dynastie het gezag in handen der Mandsjoe-Tartaren was gekomen, bleven zich de zendelingen in de gunst van den Keizer verheugen.

De eerste Mandsjoe-keizer Soentsji gaf zelfs vergunning in Peking een kerk te bouwen en ook in het binnenland werden bedehuizen opgericht.

Behalve Jezuïeten had men in dien tijd priesters van de Dominikaner- en Franciscaner orden.

Evenals alle lieden, die naar een hoog doel streven, zijn de beproevingen van die apostelen van het geloof vele geweest. Nog onder de regeering van denzelfden vorst, die hen zoo gezind was, keerden zij terug. Alweer was het bijgeloof er de oorzaak van. In het jaar 1663 kwam er, tengevolge van watersnood en misoogst, een hongersnood over het land. Wederom gaven de sterrenwichelaars de Christenen ervan de schuld. Wie kon men ook gemakkelijker tot zondebok maken dan de zendelingen, die vreemdelingen waren en daarom bij de bevolking weinig gezien.

Op het hooren van die uitspraak ontstak de Keizer in groote woede en hij beval alle missionarissen geboeid naar Peking te doen brengen. Dit geschiedde. In de hoofdstad aangekomen werden zij op zijn last gefolterd en vervolgens verbannen naar Kanton. Wederom heeft toen het zendingswerk een tijd stil gestaan.

(Wordt vervolgd.)

MEMENTO.

(Voor Oudgasten).

Door F. H. A. van der Brugh.

Voor Oudgasten. Want ik spreek van den ouden tijd, van een tijd lang vóór den oorlog, van... maar ik laat U niet langer gissen, ik spreek, nu ja, ik schrijf over *tempo doeloe*, een dertig, veertig jaar geleden, toen de mailbooten der Maatschij. *Nederland* nog, van de Amsterdamsche Rietlanden uit, de groote reis naar Indië aanvaardden, onder de tonen van — ik meen — Zaagman's kapel, zooals de kranten destijds steeds vermeldden.

Ge herinnert ze U die beneden de waterlijn rood geverfde stoomers met de gele pijpen, die voor het traject Amsterdam-Batavia veertig en meer etmalen noodig hadden met inbegrip van het oponthoud op de pleisterplaatsen Southampton, Napels, Port-Said, Aden en Padang.

Over dien tijd dan, zoo tusschen de 70er en 90er jaren a°. p°. zal ik het hebben. O zeker, niet te uitvoerig in een blad als dit, hetwelk zijn plaatsruimte beter gebruiken kan: een krabbel, een indruk, meer niet. En dan nog: met Beschränkung. Destijds dan, tegen het najaar, bevolkten zich de booten van „De Nederland" met het telken jare vaste contingent passagiers: Jeugdige ambtenaren B.B. ter beschikking (spotvogels zeiden: ter verschrikking), dito officieren of aspirantjes van Zee- en Landmacht, van verlof terugkeerende oudere HH. Ambtenaren en particulieren „sadja", al dan niet vergezeld van ega's en kroost, „handschoentjes", een beperkt aantal 2e kl. passagiers — vogels van diverse pluimage — het nimmer ontbrekend detachement militairen, mitsgaders eenige over de 3 klassen verdeelde „presentkaasjes".

Heel jong volkje, dat grootendeels nog ver af was van den meridiaan des levens.

Het afscheid in A'dam...... och, ik sla het maar over; de jeugd treurt niet lang. In Southampton begon het lieve leventje al, daar werden de blommetjes buiten gezet; men bezocht music-halls en bars, reed en roste, maakte het puriteinsche misses lastig — ja waratje dat gebeurde — en trachtte met Dutch sigars de grimmig-uitziende bobbies te vermurwen, wanneer men met dezelven in aanraking kwam, kortom, de op het gebied van 's werelds geneugten niet wegwijze, van den vaderlandschen band los zijnde „levensopgangers", lieten zich gaan als veulens in de wei.

Na Southampton, Napels — Vidi Napoli! 't Zegt wat — meer dan voor het groote schilderij naar alle windstreken, dat het oog bij aankomst ter rede verlustigde, trokken enkele levende detailpunten daar de aandacht, als daar waren de naar muntstukjes duikende Napolitaantjes en de koopers van beiderlei kunne die, gewapend met mandolines en violen in hunne vaartuigjes langszij den stoomer kwamen om hunne amoureuze liedekens te kweelen, op reeds van Hollandsche draaiorgels bekende wijsjes, na afloop waarvan de van het scheepsdek dalende zilveren regen in omgekeerde zonneschermen werd opgevangen. Toch, hoe melodieus weerklonken ze over het water, die liedjes, in de Italiaansche morgenlucht.

Vroolijke passagier van weleer, vroolijke oudgast, naar ik hoop, van heden, ligt ze niet in uw gehoororgaan verborgen, deze reminiscentie? Na een kort verblijf, koers naar Port-Said met speelzaal, prachtfoto's...... passons outrê! Aden — waarvan ge nog een vage herinnering hebt van kale rotsen, van „tanks" en kameelen, van overmatige hitte en kolenladen. Maar dan — ten slotte, de groote trek over den Indischen Oceaan, naar het land van bestemming, Padang, Indië......!

De lange, lange tocht, en voor 't eerst op de groote zeereis, doet onder de passagiers, zoo iets als „verveling" zich gevoelen, sporadisch eerst, maar allengs meer, naarmate de bestemming nadert, die bestemming, waarnaar al meer wordt verlangd door oud en jong, oudgast en baar. Totdat de dalende opgewekte stemming weer opleeft en omslaat in een belangstellende bedrijvigheid bij het vernemen van de tijding: Morgen zijn we in Padang.

Die morgen kwam. De boot ligt voor anker, na een groot deel van den nacht te hebben op-en-neer gehouden om bij daglicht te arriveeren. De nevelen van den tropen-ochtendschemer zijn in den aether opgenomen, het is dag.

De scheepsklok kondigt met metalen slagen aan dat het zes uur is.

Een zephyr, het helder blauwe zeewater zachtkens beroerend, waait over het schip en streelt de opvarenden met haar wuiving, de reukzintuigen prikkelend met een aroma van gansch onbekend exotische geuren. Op korten afstand van het schip, een eiland op een reusachtige bouquet gelijk, omzoomd door sneeuwwitte strandlijn, Poeloe Pisang. Op den achtergrond het vaste land, waar het oog aanstonds stuit op den hoogen, majestueusen muur van groen, het gebergte. Nog is het stil aan boord, de stilte van den Indischen morgen, men is bevangen in de aanschouwing van het wonder natuurtafereel, maar dringend nadert meer en meer business-life, nog enkele oogenblikken en de extase vergaat, zooals alles vergaat... Maar de Westerling die eenmaal die stonde heeft doorleefd — een mijlpaal in zijn leven — hij zal dien eersten indruk van Indië niet vergeten, zoolang hij leeft.

Losse Opmerkingen.

XXII.

Ik heb eens een paar maal in mijne opmerkingen het woord „ellende" gebruikt, sprekende over de door de duurte ontstane armoede onder de inheemsche massa!

Naar aanleiding daarvan werd mij door een mijner getrouwe lezers zeer amicaal afgevraagd: „Zeg, makker, overdrijf je niet een beetje?"

Het zij mij vergund in antwoord daarop te herinneren, dat ik in Juli verleden jaar mijne plaatselijke indrukken weergaf (opmerkingen No. XII, dit blad van 18 September '19) uit de Preanger en reeds voorspelde, dat er een algeheele herziening van den loonstandaard zou moeten komen. Dat ik voorts in Augustus schreef over hetgeen ik in Solo zag; dat ik nog niet schreef over het verschrikkelijke, dat te zien is gedurende een reisje langs de Noordkust van Soerabaya via Rembang naar Semarang...... waar ik nagenoeg aan elk station menschelijke wrakken z a g sterven......

En als dàt nog niet genoeg is, dan herinner ik aan den kinderverkoop in Midden-Java (No. XVII) en veroorloof ik mij hier de aanhef te citeeren van een correspondentie in de *Locomotief* van 8 April 1920, uit Soerabaya:

„N o g m a a l s d e a r m o e d e.

In onze laatste correspondentie meldden wij een en ander over de diepe, de grenzenlooze armoede, die geleden wordt in de onderste lagen der Inlandsche maatschappij. Wij wezen op de vele behoeftige zieken, die dagelijks van den openbaren weg worden opgenomen; op de lijken, die men nog steeds 's morgens bij 't krieken van den dag kan aantreffen in afgelegen sloppen of achter goedangs, onder bruggen en dergelijke plaatsen."

De correspondent twijfelt er geen oogenblik aan, of — waar zóóveel medelijden getoond wordt met de stumperds in Weenen — de koorden der beurzen niet gespannen zullen blijven, nu het de arme drommels uit eigen veste geldt.

Het *Soer. Handelsblad* opende een inteekening met een gift van *f* 250.—.

Het wordt iemand wel eens àl te moeilijk, om niet bitter te worden bij het „niet willen erkennen van dergelijke f e i t e n"......

Mag ik nog eens even citeeren, wat ik in Augustus verleden jaar uit Solo schreef:

„Vlak na een verblijf in de Preanger, wordt men hier getroffen door het méér dan armoedige uiterlijk van woningen en bevolking. Het is werkelijk om te huilen, zoo in-treurig als de meeste menschen hier gekleed over straat gaan en hoe vermagerd en ziekelijk zij er uit zien.

De slechte economische toestand met als gevolg ondervoeding en ziekte...... behoeven hier niet nader aangeduid te worden; wie oogen heeft en deze w i l gebruiken, z i e t de ellende......"

En wie dat niet w i l gelooven of i n z i e n, die is door de Goden met blindheid geslagen en...... vult u zelf maar in s.v.p.!

En dat bestáát in een land, waar millioenen verdiend worden door a r b e i d van diezelfde bevolking...... onder leiding en instructie van het energieke Westen weliswaar...... maar toch door den a r b e i d van die „l u i e" bevolking!

Zou dat nu heusch allemaal een gevolg zijn van de „karaktereigenschappen van den Oosterling?" Zou dat nu werkelijk en inderdaad een noodzakelijke consequentie zijn van Indische indolentie en fatalisme?

Of...... zou er óók „iets" niet deugen in de maatschappelijke orde?

Den Haag, 31 Mei 1920.

H. J. VERMEER.

Ingezonden.

Gaarne vestigen wij de aandacht op onderstaand schrijven, voorkomend in de „Nieuwe Courant" van 28 Mei j.l.

Red.-Comm.

De toekomstige oorlog tusschen Oost en West.

Een conferentie van leden van den Senaat en het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft goedgekeurd, dat de vlootbegrooting voor het volgende jaar vastgesteld wordt op 436 millioen dollar...... (Ochtendblad van heden).

In Japan smijt men met millioenen naar leger en vloot......

In den Volksraad van Nederl. Oost-Indië werd door den militairen deskundige, kolonel Pabst, gesproken over den „toekomstigen oorlog om en bij den Grooten Oceaan"......

„Eastern Service" seint interviews rond, waarin gesproken wordt van den „onvermijdelijken" grooten oorlog in het Oosten......

In de Nederlandsche Eerste en Tweede Kamers werd — in verband met de twee nieuwe kruisers — tot vervelens toe gepraat over oorlogen en bondgenootschappen in de Indische wateren.

Binnen- en buitenlandsche militaire en maritieme periodieken staan vol met of- en defensieve technische artikelen over den „Krijg in of nabij Azië......"

Enz., enz., enz., enz.......

Maar is de wereld dan krankzinnig. Is de wereld met al zijn knappe koppen één groot gekkenhuis?......

Tijdens den verschrikkelijken en misdadigen oorlog tusschen de Centralen en de overige wereld, verrezen overal de comité's t e g e n d e n o o r l o g, v r e d e s r a d e n en dergelijke als paddestoelen uit den grond. Heele lijsten vol met invloedrijke en „voorname" namen werden tot misselijk-wordens toe gepubliceerd. In a l l e landen!

Thans is die wereldramp nauwelijks voorbij, of........ al die comité's en raden, die absoluut niets gepresteerd hebben en — àls ze wat hadden kunnen presteeren — véél te laat waren opgericht...... zijn weer ingedommeld en zitten des avonds, welgedaan en zelfgenoegzaam, hun krantje te lezen, waarin ze — als ze hun verstand gebruiken — een nieuwe, vermoedelijk veel ellendiger ramp zien aankomen, voorspellen, voorbereiden!

Waar blijven thans de invloedrijke en knappe koppen, om — n u h e t n o g t ij d i s — een i n t e r n a t i o n a l e c a m p a g n e t e g e n d e n o o r l o g i n e n b ij d e n G r o o t e n O c e a a n te voeren?

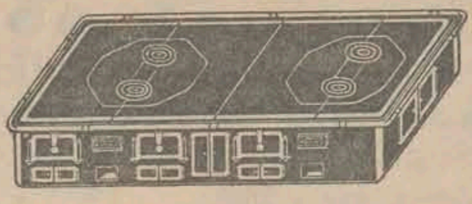
H. J. VERMEER,
Oud-Kapitein O.-I. L.

Geachte Redactie,

Uw medewerker H. J. Vermeer noemt onder zijn „Losse Opmerkingen" in No. 22 het ingezonden stuk van den radja van Soja te Ambon, L. L. Rehotta, „hóógst vermakelijk". Ten bewijze dier vermakelijkheid citeert hij eenige door elkander geworpen zinsneden uit dat stuk.

Het is jammer, dat uw medewerker de zaak aldus opvat. Het is m.i. toch alleszins begrijpelijk, dat de radja's van Ambon zich gekrenkt zullen voelen, nu de regeering er toe zal overgaan hun wel hunne aan de adat ontleende macht te laten, echter boven hen, als een bestuursschepping van regeeringswege, een stel districtsbestuurders zal stellen, niet voortgekomen uit den adel des lands. Het is zelfs waarschijnlijk, dat men daarvoor vreemdelingen zal benoemen, hetgeen nu de opleidingsscholen voor inlandsche ambtenaren een telkens grooter contingent gaan afleveren, best mogelijk kan zijn.

Wat beoogde nu de heer Rehotta met zijn ingezonden stuk? Eeuwen lang zijn zijne voorzaten de heerschers van Ambon geweest; zij sloten als vrije contractanten verbonden met de O.-I. Compagnie, zij moesten daarna een langzame afbrokkeling van macht ondergaan en morden niet. Echter thans verschijnt een postje op de begrooting, waaruit, naar het inzicht van den heer Rehotta, blijkt, dat men het inlandsch bestuur op Ambon gaat „reorganiseeren". Zij, die als ik, eene studie van het inlandsch bestuur gemaakt hebben, zullen weten, hoe het verloop van de zaak is. Nog bijna nimmer (slechts Bali en Lombok uitgezonderd) maakte de „reorganisatie" van het inlandsch bestuur onderwerp der bespreking in de Staten-Generaal uit.

Eenmaal slechts zeide Dr. Scheurer (bij Zuid-Sumatra), dat het een belangrijk onderwerp is, meer niet. De schriftelijke behandeling dito. M.i. heeft nu de heer Rehotta, men moge zijn standpunt deelen of niet, er wèl aan gedaan in dezen de Kamerleden eens op hun plicht te wijzen om daarmede een kans te krijgen, dat een belangrijk onderwerp, waarbij het wel en wee van duizenden betrokken kan zijn, niet zoo maar onder den hamer zal doorgaan. En moet men niet de radja's van Ambon bewonderen, die, in plaats van oproer te gaan kraaien, als de „reorganisatie" tot stand komt, kalm en waardig aan de regeering hun ontslag zullen vragen, om als ambtelooze burgers hunne dagen te slijten, zij „de nazaten dier vorsten, die verbonden sloten met de Oost-Indische Compagnie, als souverein met „souverein."

Waarlijk, het in kalme bewoordingen gestelde, van zielenadel getuigende, betoog van den heer Rehotta, verdiende beter lot, dan te worden gekwalificeerd als: hóógst vermakelijk.

Met dank voor de plaatsing,

J. H. HESLINGA.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De S. I. en de Pol. Econ. Bond.

Aan een artikel van *Jan Roechem* in het *Bat. Nwbl.* ontleenen wij o.a.: De S. I. heeft fouten gemaakt; dit wordt ook erkend door de goeden onder de Indiërs; de S. I. van het revolutionisme moet onderdrukt worden, omdat zij is èn tegen ons gezag èn tegen de belangen van het volk. Het revolutionnaire element *moet* bestreden worden, met alle macht.

Moet de S. I. verdwijnen, plaats maken voor een andere vereeniging, voor den Pol. Econ. Bond bijvoorbeeld? Neen. Voor het volk schuilt in den klank van den naam iets, dat aan het ideaal doet denken, dat van het „nationale". Door de afzijdigheid der goede Europeesche elementen kon de S. I. op kromme paden gevoerd worden, valsche leering ingang vinden, werd aan het grove egoisme gelegenheid te over gegeven om de geesten te benevelen.

Plaatst men tegenover de S. I. een beweging, die van boven en dan nog wel van Eur. zijde wordt gepropageerd, zooals bij den P. E. Bond, dan voorkomt men, wat juist bereikt moet worden, dat de gezondere denkbeelden ingang vinden bij het gewone volk; dan wordt de nieuwe beweging van den beginne verdacht gemaakt door wie belang hebben bij bestendiging van het wanbegrip; gebrandmerkt als middel om datgene, dat het volk het hoogste moet achten, het nationaliteitsgevoel, te onderdrukken. De reactie zal tot het uiterste geprikkeld worden en wegen zoeken die in het duister moeten blijven. En om zijn doel te bereiken, zal men zich moeten wenden tot degenen, die uit zich zelf den moed gemist hebben om eigener beweging op te komen tegen een richting, die niet kortelings, doch al eenige jaren ontaarding heeft gebracht; dan heeft men de hulp noodig van bestaalde propagandisten. Dan vervalt men in dezelfde fout, die in den grond de oorzaak is van de afdwalingen der S. I., door het geldelijk belang der leiders te verbinden aan de sterkte der beweging, dat is de weg der corruptie. Dan loopt men gevaar den strijd van de betere elementen in de S. I. zelf, die zich thans, indien zij steun vinden, zullen verheffen, te bemoeilijken, te bezwaren, want zij zullen den volke worden voorgesteld als propagandisten van de door Europeanen opgezette anti-S. I. actie. Dan dwingt men de leiders der S. I. tot stelling nemen tegen den strijd, die van buiten af tegen hun werkwijze wordt gevoerd; men prikkelt, waar verzoend, windt op, waar gekalmeerd, verbittert, waar verbeterd moet worden.

Is de propagandist eerlijk, dan moet hij voelen voor het ideaal, dat ieder volk eigen is, het nationalisme, en dan zal hij op den duur niet in dienst kunnen blijven van een Eur. beweging, die onmogelijk dezelfde idealen kan koesteren.

Is de nationale idee een gevaar voor ons gezag? Zoolang Indië Indië blijft, een verzameling van volken zonder eenheid in denken en leven en streven, zoolang behoeven wij ons koloniaal bezit niet in gevaar te achten; laten wij goede meesters zijn, rechtvaardig en streng, en de nationale gedachte zal zuiverend kunnen werken zonder ons kwaad te doen. Laat men dus dat ideaal der nationale gedachte niet in struisvogel-politiek als niet-bestaande aannemen; dat is de eerste voorwaarde om invloed te krijgen op de beweging.

Wil men zijn krachten geven aan het volk, de nadeelige gevolgen van de gevoerde actie opheffen, dan zal men den weg op moeten van zuivering uit eigen boezem. En de daarvoor beschikbare inlandsche krachten zijn daartoe nog ontoereikend, onvermogend. Dus men zal invloed moeten trachten te krijgen op de leiders, zoo noodig leiders vormen, maar *in de* S. I., *niet er buiten*. Een zuiver inlandsche beweging, geen gemengde, want het doel van Europeaan en Inlander kan niet gelijksoortig zijn, ook al is samenwerking in heel veel opzichten uit practisch oogpunt soms gewenscht en noodzakelijk.

Welnu, de heer Engelenberg, de oprichter van den P. E. Bond, geve zijn poging op, trachte te bereiken, dat zich zijn oude invloed herstelt; roepe de hulp in van de goedgezinde Europeanen, om de beweging in goede banen te leiden; en de Regeering volharde niet in hare onzijdigheid, die door onthouding partijdigheid wordt ten nadeele van het goede dat de S. I. tot stand brengt. Vóóral toone zij Gezag, opdat de nationale idee niet ontaarde in een revolutiegedachte, met het doel om persoonlijke belangetjes van leiders te dienen.

Wil de heer E. goed werk doen, dat hij dan verzamelen blaze voor de Europeanen, die hun krachten willen leenen tot zuivering der S. I.; hij herstelle het contact tusschen loyale Europeanen en de S. I.-leiders.

Wil de Regeering een loyale inlandsche beweging, dat zij dan beschermend optrede en elke poging tot verleiding om in anarchistische richting te gaan, den kop indrukke; een Sneevlietsche beweging mag niet meer voorkomen en Van Burink zende zij na diens verdiende afstraffing zijn vriend Sneevliet achterna, opdat hij geen werk vinde in Semarang.

Indië heeft behoefte aan rust, niet aan strijd. Doch geen S. I.'er van het minderwaardige soort en geen suikerfabrikant mag de poging van den heer E. om den Inlander werkelijk op te heffen, kunnen misbruiken. Daarvoor is zijn doel te nobel.

De Landvoogdij.

In verband met een onderhoud, dat de *Deli Crt.* had met het Kamerlid De Muralt, bespreekt genoemd blad de vraag, wie eenmaal den Gouverneur-Generaal Van Limburg Stirum zal moeten vervangen en schuift daarbij de figuur van mr. Fock, den president der Tweede Kamer, op den voorgrond.

Ook de *Sum. Post* bespreekt deze candidatuur en zegt vervolgens: 't Is merkwaardig, hoe men van zoovele zijden verlangt naar het heengaan van den huidigen G.-G. Zoo men al niet rechtstreeks degenen steunt, die den landvoogd binnentijds zoeken weg te werken, duldt men hem toch maar hoogstens tot zijn tijd òm zal zijn. Dat zou dan moeten zijn in het voorjaar van 1921.

Wij voor ons gelooven, dat de heer Van Limburg Stirum den traditioneelen termijn van 5 jaren zal overschrijden, zal *moeten* overschrijden, om de eenvoudige reden, dat er in 1921 geen àndere oplossing voor de quaestie der landvoogdij te vinden zal zijn; tenzij er iemand gevonden kan worden, die precies zijn voetstappen drukt.

Daar is in deze laatste jaren iets bizonders gebeurd in Indië; er is een totale verandering gekomen, welke echter nog velen schijnt te ontgaan.

De eigenmachtige instelling der commissie voor de herziening van onze Indische staatsinrichting en de eigenaardige diplomatieke tactiek, door dezen G.-G. gevolgd tegenover de inlandsche politieke vereenigingen, zijn twee omstandigheden, waardoor deze G.-G. en Indië voorloopig, voor korter of langer tijd, met elkander zijn samengegroeid. Deze beiden kunnen niet van elkander af, zoolang de herziening

nog niet den vasten vorm zal hebben aangenomen in een voorstel aan het opperbestuur, gearresteerd door den Volksraad, en zoolang de inlandsche volksbeweging nog niet haar tweede politieke stadium zal zijn ingetreden, dat noodwendig zal moeten intreden na de débâcle, welke het démasqué te Garoet en Tasikmalaya voor de S. I. geworden is.

De tactiek, door dezen G.-G. toegepast ten aanzien van de zelf-ontwikkeling — uitgeloopen op een zelf-ontmaskering — van de grootste inlandsche politieke vereeniging, kan voorloopig niet gewijzigd worden. Een plotselinge verandering van die tactiek zou een ramp voor Indië kunnen worden. En die tactiek is een zoo eigenaardige, een zoo persoonlijke geweest, dat wij 't ons niet kunnen voorstellen, dat een ander, wie ook, deze op dezelfde wijze zou kunnen voortzetten. Juist dèze dagen zijn voor die tactiek weder hoogst merkwaardig. Men *ziet* de G.-G. als 't ware wachten op de uitwerking van de onthullingen der laatste dagen, op 't geen er nu verder in de S. I. onvermijdelijk zal moeten gebeuren, terwijl Tjokro Aminoto's glorie taant.

't Is mogelijk, dat het proces van dit eerste stadium der politieke volksbeweging binnen het jaar zich geheel zal hebben voltrokken. Doch dèze G.-G. zal in alle geval op zijn post moeten blijven, tot wij zoover zijn. En zijn opvolger zal een man moeten zijn, volkomen gezind om de vrijzinnige staatkunde van den heer v. L. S. voort te zetten. Wij bevinden ons op een weg, waarop we niet meer terug moeten, doch ook niet meer terug kùnnen. In zooverre verkeert Indië in dezelfde positie als het moederland en de andere Europeesche staten. En waar men daarginds terecht inziet, dat men het tempo der vrijzinnige, democratische politiek heeft te versnellen, wil men den toestand meester blijven, zou ook hier de geringste reactie ons noodlottig kunnen worden.

Landbouw met machines.

Graaf Otani Kozoei, die geruimen tijd op Celebes heeft gewoond, heeft te Ozaka een lezing gehouden over Japansche expansie naar het Westen en naar het Zuiden, welke door het *Soer. Hbl.* is weergegeven.

Wij vernemen daaruit o.a., dat hij de Japanners aanspoorde om in N.-I. landbouwondernemingen te entameeren. Ondernemers in Japan zijn geneigd de moeilijkheid van het gebrek aan werkkrachten op de Buitenbezittingen te onderschatten en stellen zich voor, dat zij wel Japansche arbeiders zouden kunnen meenemen, doch dit is een verkeerd inzicht, omdat Japanners hier niet kunnen werken. Gewezen werd op de aanwezigheid van petroleum op vele plaatsen. De arbeid van menschen zal van den beginne af aan moeten worden vervangen door machines. *De landbouw moet h. t. l. op den duur worden gedreven als in Amerika.* Op harden grond ploegen met zware-, op zacht terrein met lichte machinale ploegen; zij kunnen door één man bediend worden; is de grond niet te kleverig en niet te hard, dan kan op een dag wel een hectare worden bewerkt.

De Triestino Lloyd.

Een prachtig passagiersschip, *de Innsbrück*, behoorende tot de Triestino Lloyd, passeerde Singapore op de eerste reis van het Verre Oosten naar Triest. Het behoort tot een vloot bestaande uit zes schepen en werd in 1915 gebouwd. Het schip is ingericht voor 120 eerste klasse en 40 tweede klasse passagiers, meet 7000 ton en lijkt veel op de schepen van de Messageries Maritimes. *(Java-Bode.)*

Het Nederlandsch-Indisch tooneel.

Indië heeft thans zijn eerste eigen Indisch tooneelgezelschap, onder leiding van den heer C. C. Veerhoff. Het heeft een succesvolle tournée door West-Java achter den rug. Te Semarang wordt de première van „De akker schaamt zich niet”, spel van blijde verwachting door dr. Jan van Epen, gegeven. Na dit stuk speelt het gezelschap in Midden-Java „Candida” van Shaw en „Spoken” van Ibsen, terwijl het op race-dagen „Klein tooneel” geeft, met werken van Joh. Broedelet, Charivarius, Barbarossa, e.a.

(Loc.)

Schilderkunst in Indië.

Dezer dagen, aldus *de Loc.*, brachten wij een bezoek aan het atelier van den kunstschilder Leonid Gechtoff. Met genoegen constateerden we dat het Indische landschap 'schilders aandacht gaat trekken: wij zagen enkele fraaie doeken met zonsop- en ondergangen, waarin op zijn gedurfde, bijkans brutale manier, Gechtoff de zuiver Indische stemmingssferen weet te treffen.

Eerstdaags gaat de kunstenaar naar koeler oorden, om in een reeks werken zijn visie op het Indische landschap nader vast te leggen.

Een middel tegen rabiës.

Een opmerkelijk resultaat werd in Engeland en Wales gedurende een tijdvak van 18 maanden met Pasteur's anti-rabiësserum behaald. Negentig door dolle honden gebeten personen werden er mede ingeënt en geen hunner kreeg hydrophobie.

UIT DE INDISCHE PERS.

Het Armhuis ter Hoofdplaats Padang (Westkust van Sumatra). In het Maleische Vrouwenblad, de *Soenting Malaijoe* van 20 Februari 1920, wordt medegedeeld, dat, tijdens het jongste Moeloedfeest in het begin van het jaar 1920, ten huize van den heer Datoe Soetan Maharadja, Redacteur van het Maleische blad de *Oetoesan Melajoe*, eene liefdadigheidsvereeniging werd opgericht, met het doel om eene instelling in het leven te roepen, die aan de blinden en gebrekkigen van alle bevolkingsgroepen een onderdak zou kunnen bezorgen en hun hulp en bijstand zou kunnen verleenen.

Het bestuur dier vereeniging werd samengesteld uit de navolgende heeren:

Baginda Aboe Bakar, Voorzitter.

Mahamad Abas gelar Maram Soetan, Onder-Voorzitter.

Soetan Maharadja, kamponghoofd te Padang; Mr. Maharadja, kamponghoofd te Pasar; Marah Ripin, kamponghoofd te Ranak; Soetan Maharadja, journalist, Commissarissen.

Soetan Maharadja Lelo, Secr.-Thesaurier.

Het eerste wat te doen stond was te zien of men de beschikking kon krijgen over een behoorlijk gebouw, waarvoor gelden zouden worden ingezameld door het rondzenden van lijsten of door het houden van liefdadigheidsmarkten, terwijl men aan de Regeering vergunning zoude vragen tot het houden van eene loterij.

Het schijnt, dat het Bestuur van zijne actie rapport heeft uitgebracht aan de bevoegde hoogere autoriteit en dat deze aangelegenheid op die wijze ter kennis is gekomen van de Regeering en van den adviseur voor Arabische en Inlandsche zaken te Batavia.

De Regeering heeft ten minste besloten deze zaak zelf in handen te nemen en de kamponghoofden in opgedracht gegeven een onderzoek in te stellen naar het aantal blinden en gebrekkigen in hun ressort.

Dankbaar gestemd, neemt het bestuur dezer pas opgerichte liefdadigheidsvereeniging thans eene afwachtende houding aan.

Een opvallend binnenlandsch verlof in Ned.-Indië. Blijkens een telegram uit Soerabaya, is, met ingang van de maand Maart 1920, als hoofdredacteur van het *Soerabayasch Nieuwsblad* opgetreden de heer B. B. Faber, controleur bij het Binnenlandsch Bestuur, terwijl uit de officieele berichten blijkt, dat hem, wegens gewichtige redenen, een binnenlandsch verlof voor één jaar is verleend buiten bezwaar van den lande.

Dit in het *Bataviaasch Nieuwsblad* voorkomende bericht heeft aan den verslaggever van de *Kaoem Moeda* in No. 46 van dit blad van dit jaar, aanleiding gegeven tot eene beschouwing, waarin hij aan de Redactie van het *Soerabayasch Nieuwsblad* de vraag stelt wat deze toch wel verstaat onder gewichtige redenen van een binnenlandsch verlof van een ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur, die plotseling de functie van Hoofd-Redacteur van dat blad aanvaardt.

Nadat de heer Weber als zoodanig was afgetreden en vervangen door den heer de Vries, die ook al geen stuur aan het blad kon geven en dientengevolge heen ging, is het *Soerabayasch Nieuwsblad* er niet op vooruitgegaan en zal de heer Faber nu tot taak hebben er voor te waken, dat de matten niet behoeven te worden opgerold.

Ten einde dit doel te bereiken, zijn de krachten van den heer Faber en diens hulp noodig, hetgeen hoogst waarschijnlijk onder „de gewichtige redenen'' van het verlofsbesluit moet worden verstaan.

Of het den heer Faber zal gelukken het *Soerabayasch Nieuwsblad* tot grooter bloei te brengen, zal de tijd moeten leeren.

Ontstemming in de afdeeling Slawi (Tegal). Zooals bekend, verkoopt de Regeering thans in de bestuursafdeelingen rijst aan de inlandsche bevolking, opdat een mogelijk hongerlijden worde vermeden.

Zoo is het ook in de afdeeling Slawi, waar elken Woensdag de gouvernements loemboeng*) wordt geopend en daarna verkoop van de rijst plaats heeft.

En nu vraagt de schrijver H. B. S. in de *Kaoem Moeda* van 6 Maart 1920 hoe het toch mogelijk is, dat, terwijl de bevolking in zulke moeielijke omstandigheden verkeert, er toch nog landsdienaren zijn, die dien toestand niet goed kunnen begrijpen en door hun optreden het lot van den kleinen man slechts verzwaren.

Als voorbeeld daarvan haalt hij het navolgende staaltje aan.

Op 25 Februari 1920, toen de loemboeng te Slawi geopend was, waren daar eenige honderden inlanders en Chineezen verzameld, waaronder vele oude vrouwen, die Donderdags de markt bezoeken.

Bij den padiverkoop valt er nog al padi op den grond en één dezer vrouwen van ongeveer 50 jaar oud, verzamelde de padi, die buiten de omheining van het loemboengterrein werd aangetroffen, toen zij plotseling door de mantri-politie van Slawi werd geslagen en weggejaagd.

Een agent van de politie nam haar van den mantri over en duwde haar voorover, met het gevolg, dat haar kain bijna geheel afgleed.

Was een dergelijke bejegening nu gemotiveerd? vraagt de schrijver.

Waar blijft toch de rechtvaardigheid en welke wetsovertreding werd hier toch begaan?

Is dat nu de hulp ,die het volk van het bestuur verwacht en die het zoo noodig heeft in zijn moeielijk bestaan?

Geen wonder, dat er ontstemming heerscht bij de bevolking van Slawi en de veiligheid er niet beter op wordt.

De schrijver hoopt, dat deze mededeelingen de aandacht zullen trekken van den assistent-resident en dat de mantri-politie van Slawi eens ter verantwoording zal worden geroepen.

*) Loemboeng = rijstschuur.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Regeling van de Chineesche nationaliteit. De heer Hauw-Tek-Kong heeft aan het Chineesche blad „de Sin-Po'' van uit Shanghai geschreven, dat op 17 Januari 1920, des avonds ten 9 ure, aldaar eene vergadering van de Hwa-Kiauw-Lian-Hap-Hwe Vereeniging is gehouden, waarbij ook de heeren Hun-Lie en Han-Hi-Ki, van Soerabaya en Semarang, tegenwoordig waren.

In die samenkomst werden de verschillende wenschen besproken, welke de Chineezen in Ned-Indië bezig houden.

Er werd bij die gelegenheid een comité benoemd, dat de beide genoemde heeren naar Peking zoude brengen en dat bestond uit de heeren Yang-Tscheng, voorzitter; Lie-Ting-Hwie, onder-voorzitter; Lun-Ting-Hoa, Ong-Ting-Wie (de persoon, die vroeger Liap-Tjong-Ong had gedood door middel van een bom) als eere-voorzitter.

Verder waren adviseurs de heeren The-Tjang-Boen, Tjia-Pek-Tian, Tjioe-He-Kioe, Sin-Tok-Ngo, Han-Hie-Kie, Him-Lie en Hauw-Tek-Kong.

De heer Tjia-Pek-Tian had de leiding bij het opmaken van de statuten door de leden der vereeniging, die dagelijks namiddags van 4 tot 6 uur in het Hoa-Kiauw-Lian-Hap-Hwe-gebouw zouden samenkomen.

Laatstgemelde vereeniging zou een rekest indienen bij de Regeering te Peking, inhoudende het verzoek om de nationaliteit van de in Ned.-Indië geboren Chineezen niet te erkennen, welk verzoek zou worden gesteund door de Hokian- en Kwatoeng-vereenigingen in China, die dit verzoek wilden uitstrekken tot alle Chineezen in Ned.-Indië.

Op die wijze, meende men, zou de Chineesche Regeering het best kunnen kennis nemen van de manier, waarop dit onderwerp met de Ned.-Indische autoriteiten zoude kunnen worden behandeld. (Pewarta Soerabaya van 16 Februari 1920).

Het afschudden van het Nederlandsch onderdaanschap door de Chineezen in Ned.-Indië. In aansluiting aan bovenstaande mededeeling viel het artikel op, dat in hetzelfde blad van 17 Februari 1920 door Theo werd geschreven en waarin, met betrekking tot den toestand der Chineezen in Ned.-Indië, onder meer in hoofdzaak het navolgende wordt gezegd:

Hetgeen de Minister van Koloniën in zijn Memorie van Antwoord op de jongste Indische begrooting heeft gezegd over de gelijkstelling van de Chineezen met Europeanen, is voor hen niet bemoedigend en de Chineezen moeten die verklaring wel goed in herinnering houden, zegt de schrijver.

Het zal dus wel uit zijn met het aan het lijntje houden van de Chineesche verlangens in den vorm van het toekennen van beloften van gelijkstelling, welke geleidelijk worden teruggenomen, doch of nu ook de geringschatting der Chineezen en de verschillende strafrechtsplegingen een einde zullen nemen, zal de vraag zijn.

Ingeval deze toestanden niet veranderen, worden de Chineezen wel gedwongen hun steun te zoeken bij het bestuur in het Moederland, vooral nu zij door de opvoering der belastingen de overtuiging krijgen, dat hun aanwezen in Ned.-Indië door de Regeering hoofdzakelijk op prijs wordt gesteld om hun geld.

Wij, Chineezen, zegt de schrijver, moeten ons zelf helpen en in beweging komen.

Wij moeten toonen dat wij ook menschen zijn, die zich niet alles behoeven te laten welgevallen.

Laten wij niet bevreesd zijn voor eene eindoplossing. Zulk eene vrees doet niets bereiken.

Eerst wanneer de Westersche nationaliteiten in de Chineezen ook „menschen'' zullen zien en hun gelijkheidsrechten zullen toekennen, zullen voor de Chineezen betere dagen aanbreken.

„Verzoek om steun''. In één der vorige Koloniale Weekbladen is reeds melding gemaakt van de te Singapore opgerichte „Java-Chinese Students Association'', welke zich ten doel stelde onderlinge hulp en steun te verleenen aan de ongeveer 100 van Java afkomstige Chineesche jongelieden, die te Singapore hunne studies voltooien.

Van dat doel is door den secretaris der vereeniging, den heer Siem Lie Liat, per circulaire aan verschillende instellingen en personen op Java kennis gegeven, waarbij hij er o.m. ook op wees, dat het nuttige werk dat de vereeniging stichtte geldelijke gevolgen na zich sleepte en dat zij geldelijken steun behoefde, aangezien de jongelieden, als leerlingen, nog geen productieven arbeid konden leveren.

Wel deden zij hun best om de onkosten uit eigen middelen te bestrijden, doch ze waren te hoog en was men dientengevolge wel verplicht om de hulp van anderen op Java in te roepen.

Zoo kostte de bibliotheek, welke men wilde aanleggen, 10.000 dollar en de inrichting van het vereenigingsgebouw 750 dollar.

Geldelijke steun van Java zou dus zeer op prijs worden gesteld en als er iets overbleef zou dit bedrag, tegen behoorlijke rente, bij een Bank worden gedeponeerd en de opbrengst daarvan voor de maandelijksche huur van het vereenigingsgebouw worden benut.

In de Pewarta Soerabaya van 26 Februari 1920 wordt dit verzoek door de Redactie van het blad

warm ondersteund.

„Gevangenistoestanden in Ned.-Indië." Het publiek in Ned.-Indië zegt gewoonlijk, dat wanneer iemand in aanraking komt met de gevangenis, dit zijn eigen schuld is.

Doch dit is niet altijd zoo, want er zijn vele gestrafte personen, die de dupe zijn van achterklap en kwaadsprekerij, vooral als de dagelijksche Indische rechter niet op de hoogte is van den gang van zaken of te veel onder den invloed staat van anderen.

Nu moet men niet denken, dat de gestrafte in de gevangenis altijd het werk doet dat voor de hand ligt; hij heeft ook nog rekening te houden met de kuren van de medegestraften, die de nieuw aangekomenen dikwijls op zulk eene onaangename wijze plagen en kwellen, dat de menschen er ziek van worden.

De Chineesche timmerman Thio-Ie-Taij overleed dientengevolge in de gevangenis te Soekaboemi.

Te Semarang was een Chinees in voorloopig arrest, in afwachting van de behandeling zijner zaak. Deze man droeg een zijden broek, die de aandacht trok van de medegestraften en die verlangden dat hij hun die broek zou geven. Hoewel de Chinees op zachte wijze aan 6 dezer gestraften te kennen gaf dat zij niet op hun verzoek moesten aandringen, hielden zij toch aan, met het gevolg dat de eigenaar, zijn drift niet meer meester, hen een flinke rammeling toediende en ze zoodoende van zich af wist te houden.

Hieruit blijkt, dat men niet alleen in de gevangenis dikwijls zijn eigen rechter moet zijn en flink van zich moet afslaan, wil men niet het onderspit delven, doch ook dat zij, die zich niet te weer stellen, als het ware tweemaal worden gestraft, ten eerste door den rechter en ten tweede door de medegestraften.

In de gevangenis te Glodok moest een Chinees slechte rijst eten en toen hij dit weigerde werd hij afgeranseld totdat de rijst was aangenomen, echter met het gevolg dat zij onmiddellijk werd uitgebraakt en de man overplaatsing naar Onrust vroeg.

Onder de menigte heet het dat, als in de gevangenis niet met geld wordt gewerkt, men er in de hel is.

Nu is er in de gevangenis wel een gouvernementsbeheer, doch dit personeel denkt meer aan zichzelf dan aan de gevangenen en laat de zaken maar loopen.

Door te verklaren dat in Ned.-Indië in de gevangenis de rechtvaardigheid wordt betracht, zou men de gezaghebbenden werkelijk beleedigen. (Perniagaän 6 Maart 1920).

LITERATUUR-OVERZICHT.

Indologenblad.

Het Nr. van 27 dezer bevat het slot van L.'s artikel over de volkshuisvesting in Indië. — De hr. H. J. Vingerhoets spoort de Indologen aan om lid van „Oost en West" te worden; hij schrijft o.a., dat van een candidaat Ind. ambtenaar, die natuurlijk veel belang stelt in Insulinde en zijn bewoners, wel gevergd mag worden, dat hij van die belangstelling getuigt door een vereeniging te steunen, wier doel is hulp aan de Koloniën op allerlei gebied. En verder: „Het orgaan der vereeniging, het Koloniaal Weekblad, is voor een Indoloog, ik zou haast zeggen, onmisbaar, daar het ons op de hoogte houdt van het gebeuren in de koloniën en bovendien een wekelijksch overzicht van verschenen boeken, geschriften en artikelen over die koloniën geeft."

Locale Belangen.

Behalve de vaste rubrieken „Decentralisatie" en „De Indische Raden" bevat afl. 17—18 van het orgaan der Vereeniging voor Locale Belangen een korte beschouwing van den hr. Ruzius: „De stedelijke raden en défaut." Schr. weerlegt hierin de critiek op het werk der gemeenteraden in het algemeen.

Mededeeling No. 38 (bijlage van genoemde afl.) is gewijd aan het negende decentralisatie-congres, hetwelk op 8 en 9 Juni Ao. Po. te Weltevreden is gehouden. Onderwerp: Bestuurshervorming en lokaal belang. Prae-adviseurs: ir. H. J. Kievit de Jonge en Mr. Vierhout.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Oorspronkelijke bijdragen in No. 42: Algemeene plantenteelt, door A. de Koning (vervolg). — Causerieën over natuurwetenschap, door H. van Meurs (vervolg). — Wedijver met de Deli-Langkat-tabak, door R. Broersma. — De rubrieken kultuur- en landbouwberichten bevatten o.a.: Het katoenvraagstuk. — Brazilië's katoenindustrie. — De suikerindustrie in Suriname (ontleend aan het rapport van het Suriname Studie Syndicaat. — Het herstel der flora en fauna van Krakatau, door dr. W. Docters van Leeuwen. — Levende arbeidskrachten en de machine in dienst van het landbouwbedrijf in Indië, door Prof. dr. A. van Bijlert.

Orgaan van de Ned. Ind. Officiers-Vereeniging.

Inhoud der April-afl.: De marechaussée, door Th. van Ardenne. (Een warm pleidooi voor behoud van deze kranige militairen in het Indische leger). — Het standpunt van den officier in de politiek, door Paideia. — De bezoldiging van burgerlijke ambtenaren in Nederland. — Een klacht over ons orgaan (n.l. over ongeregelde ontvangst van de daarop rechthebbenden in Nederland). — Traktementsverbetering, door A. Merkelbach. — De verdediging van Ned.-Indië bezien in het licht der moderne koloniale oorlogsvoering, door H. de Vries. — Nogmaals „Minderjarige Officieren", door van den Berge. — Het onderwijs aan de Kon. Mil. Academie, door F. Kroon. — Het dienstvak der militaire administratie, door C. W. Pantekoek. — Nieuwe bezoldigingen voor het personeel der Nederlandsche landmacht.

Journal of the Straits Branch of the R. A. S.

We ontvingen van dit ook voor ons Indië zoo belangrijk tijdschrift drie Nrs. tegelijkertijd, n.l. No. 79, 80 en 81, respectievelijk verschenen in September 1918, Mei 1919 en Maart 1920. De onderwerpen, die rechtstreeks of zijdelings met Indië in verband staan, laten we hier volgen:

No. 79: Malayan Membraidae, by W. D. Funkhouser. — Some peculiar Papuan customs, by Miss L. S. Gibbs. — The Bornean species of Eugenia, Schefflera and Saurania, represented in the Singapore Herbarium, by E. D. Merrill. — A new Dendrodium, D. gracilipes, from the Rhio Archipelago, by I. H. Burkill. — The Hadramaut Saiyids of Perak and Siak, by R. O. Winstedt. — New and rare Malayan plants. (Series X), by H. N. Ridley.

No. 80: Hindustani, Tamil, Sanskret and other loan words in Malay. — New genera and species of Braconidae, mostly Malayan, by D. T. Fullaway. — On a collection of birds from N. E. Sumatra, by H. C. Robinson and C. Boden Kloss. — Some more Malay words, by R. O. Winstedt.

No. 81: The early Muhammedan missionaries (in the Malay Peninsula and Archipelago), by R. O. Winstedt. — Sidi, Siamang, Adunada, by R. O. Winstedt. — Hikayat Abu Nawas, by R. O. Winstedt. — The empire of the Maharaja, king of the mountains and lord of the isles, by C. O. Blagden. — Taju's Salatin. „The crown of kings", by R. O. Winstedt. — On a collection of birds from N. E. Sumatra (Part II), by H. C. Robinson and C. Boden Kloss.

Rubber-Literatuur.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië. 4e jaarg. No. 3. Onderzoekingen over het zetmeel van Hevea Brasiliensis, door Dr. W. Bobilioff. — De bepaling der viscositeit als relatieve viscositeit. — Voorschrift voor het bepalen van de relatieve viscositeit. — Vlekken op sheets in verband met het gebruik van sulfiet en bisulfiet, door ir. J. C. Hartjens.

Nederl.-Indisch Rubbertijdschrift, 15 April 1920. Naar de Indische cultures. — Kritiek op kritiek, door v. B. (handelt over de bruine binnenbastziekte). — Vulcanisatieproeven met synthetische rubber. — Rubbercultuur op een gezonde basis (vervolg). — De opleving der rubbercultuur. — Wereldrubbercultuur en distributie.

Orang Peladang.

In het Mei-Nr. is opgenomen het eerste gedeelte eener verhandeling van den hr. B. Alkema over Zondagsrust in de cultures in Ned.-Indië. — Verder bevat hetzelfde Nr. o.a. een aan „De Planter" ontleende nieuwe regeling voor de rechtsverhouding tusschen werkgevers en assistenten op de landbouwondernemingen ter Oostkust van Sumatra. — De hr. A. C. M. Vingerhoets spoort voorts de leerlingen der Deventersche Middelbare Koloniale Landbouwschool aan om lid te worden van de vereeniging „Oost en West".

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 8: De Gouverneurs-Generaal van Oost-Indië. XVIII. Abraham van Riebeek, door N.

(met portret). — Rede, door den Voorzitter der Nederlandsche vereeniging „Ons Leger", generaal B. D. C. J. Snijders, gehouden in de Alg. Verg. der vereeniging „Indië Weerbaar", op 20—22 Mei te Bandoeng (met ill.). — Een en ander over de taak der overheid in Indië (vervolg).

Het Indische Leven.

In het Nr. van 24 April vervolgt de hr. Hans van de Wall zijn „terugblik in het Bataviasche kunstleven van vroegere dagen". — Verder vindt men in hetzelfde Nr. het vervolg van „Laok Mas. Legende van den goudvisch" en het eerste gedeelte van „De Widjojo Koesoemo. Legende der Keizersbloem". — Marco geeft bijzonderheden (met afb.) van een door het Genootschap van In- en Uitwendige Zending te Soekaboemi opgericht tehuis tot opvoeding van verwaarloosde en misdadige jongens. — Een korte beschrijving van de vulkaan Lamongan en het meer Klakah publiceert de hr. van der Veer.

De Indische Mercuur.

Hoofdzakelijke inhoud van Nr. 22: Causerie over de Java suikerindustrie, door T. van der Ben. — Oogstcijfers uit Cuba, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — De edele metalen in 1920. — Uitvoer der voornaamste handelsartikelen op Java en Madoera door particulieren. — De overzeesche handel na den oorlog. — Kultuurberichten. — Financieele berichten en verslagen, zoomede een van het Kol. Instituut (Afd. Handelsmuseum) uitgaande opgave van nieuwe literatuur over vetten, oliën en wassen.

De Reflector.

In No. 2 van den 5en jaarg. wijdt S. v. d. W. zeer waardeerende woorden aan de nagedachtenis van Dr. S. H. Koorders, die door zijn publicaties op botanisch gebied een groote bekendheid heeft gekregen. Een goed gelijkend portret is aan de beschrijving toegevoegd. — Een belangrijk artikel is hetwelk handelt over de diamantvelden van Landak (in de Westerafdeeling van Borneo), met ruime illustreering. De schr. — hij teekent zich Y. R. — die persoonlijk een onderzoek heeft ingesteld, besluit: Nog zij medegedeeld, dat de diamant van Landak ver boven andere diamanten staat door haar prachtgloed en grootere hardheid; ze worden dan ook met 25 pCt. meer betaald. Geen wonder dat handelaren veel diamanten van elders te Pontianak importeeren, om die dan als Landaksteenen te verkoopen. Enkele onzer gevonden steenen lieten we te Amsterdam in de diamantslijperij van den heer Rudelsheim slijpen, ze bleken een waarde te hebben van ƒ 250.— per karaat. Dat een diamantexploitatie in het Landaksche loonend zijn moet is onze overtuiging, mits de deskundige leider daarvan verstand heeft.

* * *

Voor het overige wordt volstaan met een opgave van de titels van verschillende publicaties.

Beschrijving der telegraafverbindingen in Nederl.-Indië. (Gouv. Post-, Telegraaf- en Telefoondienst). (Weltevreden, 1920).

De nauwkeurigheid van bemestingsproeven bij rijst, alsmede overzicht van de uitkomsten van de bemestingsproeven met stikstof- en phosphorzuurhoudende kunstmest, genomen in de jaren 1911—1917, door Dr. C. van Rossem. (Mededeelingen van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw. No. 4. ƒ 1.20).

Algemeen Ingenieurs Congres. Batavia, 8—15 Mei 1920. 5e Sectie. Mijnbouw en Geologie. Kopererts van Halmaheira, door Prof. ir. S. J. Vermaas. Met bijlage van Prof. ir. J. A. Grutterink.

Aanvullingen en verbeteringen op Swellengrebel's Anophelinen van Ned.-Indië, door Dr. N. H. Swellengrebel. (Weltevreden, Albrecht en Co., 1920).

Verslag over de Burgerlijke Openbare Werken in Ned.-Indië over het jaar 1916. Deel II. Werken in het belang van de gezondheid. (Batavia, N. V. Uitgevers-Mij. „Papyrus").

Verslag enz. als boven, over het jaar 1914. Eerste gedeelte gebouwen. (Batavia, N. V. Uitgevers-Mij. „Papyrus").

Adresboek van alle in Europa verblijfhoudende Oost- en West-Indische ambtenaren en officieren. 19e Jaargang. Samengesteld volgens officieele gegevens, door J. J. Hoogewoning. (Amsterdam, Boek- en Steendrukkerij voorheen Ellerman, Harms en Co., ƒ 2.40).

Maleisch leesboek, door H. N. van der Tuuk. Uitgegeven door het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië. Zevende druk ('s-Gravenhage, Martinus Nijhoff).

Observations made at secondary stations in Netherlands East India. Published by order of the Government of Neth. East India. Vol. VII (1917). (Royal Magnetical and Meteorological Observatory at Batavia). (Batavia, Government Printing Office).

Die Oelpalme (Elaeis guineensis), von Dr. H. Bücher und Dr. E. Fickendey. Botanik, Formenkreise, Kultur, Aufbereitung der Produkte, Handel. (Auslandwirtschaft in Einzeldarstellungen, herausgegeben vom Auswärtigen Amt. Band 2). (Berlin, ƒ 7.20).

De Afdeelingsbanken en de Nederlandsch-Indische Jaarbeurs, door J. H. B. — De boeking van Landraadzaken bij Afdeelingsbanken, door H. F. Schouten. (Blaadje van de Centrale Kas, 15 Maart 1920).

De oliepalm-cultuur. (Handelsberichten, 27 Mei 1920).

De verdediging der „bureauheeren" (vervolg). (De Banier, 23 April 1920).

Groote olieslagerijen in Ned. Oost-Indië. (Oliën en Vetten, IV. No. 43).

De belangen van regeering en handel bij Indische kokoskoeken. (Oliën en Vetten, IV. No. 40).

Verdere bijzonderheden over Ricinusboonen en Ricinusolie. (Oliën en Vetten, IV. No. 41).

Surinaamsche notities, door Jan van de West, bij litho's van Georges Jauneau. (Eigen Haard, 29 Mei 1920).

The cultivation of Sisal hemp in British North Borneo, by R. S. D. Oyly-John. (The British North Borneo Herald, Vol. 38. No. 8. 16 April 1920).

Dienst der Staatsspoor- en Tramwegen. Mededeelingen Administratieve Dienst. No. 1. Indische spoorwegpolitiek. Deel V. Tekst, door S. Reitsma. Met portretten. (Weltevreden, 1920).

Suriname.

Eerste Kamer.

Eindverslag is uitgebracht over het wetsontwerp tot regeling omtrent het behoud van uitzicht op Nederlandsch pensioen door onderwijzers bij overgang naar het bijzonder lager onderwijs in de kolonie Suriname of de kolonie Curaçao, zoomede omtrent de mate van vergelding met Nederlandsch pensioen van vroeger, krachtens detacheering in 's Rijks koloniën bewezen diensten.

Men gaf zijn ingenomendheid te kennen met dit wetsvoorstel. Nu in Nederland verkregen pensioensaanspraken niet zullen verloren worden bij het overgaan naar het bijzonder onderwijs in Suriname en Curaçao, is de mogelijkheid geopend, dat zich voor die gewesten op ruimer schaal onderwijskrachten uit Nederland zullen beschikbaar stellen.

* * *

Surinaamsche suppletoire begrooting.

Bij het afdeelingsonderzoek der wetsontwerpen tot 1e nadere wijziging en verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor 1918, 2e. nadere verhooging van het XIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1918 wordt gevraagd, wat er aan is van het gerucht, dat eene concessie tot het exploreeren van bauxiet op de plantage Rorac verleend zouden zijn aan een buitenlandsche combinatie met voorbijgaan van Nederlandsche gegadigden.

* * *

Het doet ons veel genoegen, dat door deze vraag de Regeering in de gelegenheid gesteld wordt licht te ontsteken in de Rorac-geschiedenis. Wij hopen, dat het antwoord zoodanig zal zijn, dat *alles* opgehelderd wordt. Na het artikel van Van Overzee in „De Telegraaf" van 18 Mei — zie ons nummer van 27 Mei — is het noodzakelijk, dat de inlichtingen van de Regeering geen enkel punt in het duister laten.

Ook de vraag worde beantwoord, of de Koloniale Staten gelijk hadden toen zij beweerden, dat de uitgifte in concessie van Rorac niet mocht plaats vin-

den zonder een speciale verordening. Een uiteenzetting, welk nadeel *de kolonie* er van zou ondervinden wanneer de concessie in handen gekomen ware van de Amerikaansche maatschappij, die Moengo exploiteert, ware ook zeer welkom.

Of het Noorsch-Hollandsche syndicaat de ontginning zal ter hand nemen op dezelfde grootscheepsche wijze als de Amerikaansche maatschappij, zullen wij afwachten.

In het blad „Suriname" van 6 April vonden wij een beschrijving van de Amerikaansche onderneming Moengo, waaruit blijkt hoe voortreffelijk de opzet is. *Zulk* grootbedrijf is voor de kolonie een zegen en verdient van regeering en bestuur alle medewerking en steun. Wat de maatschappij zich voorstelt te doen op het gebied van de hygiëne verdient navolging. Ook de toepassing van moderne machines voor allerlei werk.

„Geheel onder den indruk — aldus de verslaggever — van dit grootsche plan begaven wij ons ter ruste, in onze droomen een stad ziende verrijzen, die in menig opzicht tot voorbeeld aan Paramaribo zal strekken."

Of Rorac ooit zulke droombeelden zal oproepen?

* * *

Naar „Suriname" van 2 April verneemt, heeft de heer Jans, de pas opgetreden chef van het Militair Hospitaal te Paramaribo, aanvankelijk geweigerd de waarneming van de betrekking van Geneeskundig Inspecteur. De heer Jans is op zijne aanvankelijke bezwaren teruggekomen en heeft deze functie aanvaard voor slechts één jaar, zoodat het Bestuur in dien tusschentijd de hand kan leggen op een daarvoor geschikt persoon.

Het blad kent de beweegredenen niet, waarop de heer Jans zijne eerste weigering grondde, maar het verheugt zich in zijn aangenomen houding, „want nu eerst bestaat de kans om in deze betrekking, die een vol man eischt, te voorzien op eene wijze, die resulteert in het belang van den dienst, van de bevolking, van de Kolonie."

* * *

Tweede Kamer.

Ingediend is een wetsontwerp tot aanvulling en verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname en van het XIde hoofdstuk der staatsbegrooting, beide voor het dienstjaar 1920.

In verband met de op 31 December j.l. door den gouverneur van Suriname vastgestelde en in het Gouvernementsblad van 1919 onder No. 88 opgenomen verordening tot verhooging van de voorloopig vastgestelde koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1920, is de indiening van het wetsontwerp noodig. Tevens is van de gelegenheid gebruik gemaakt om die begrooting aan te vullen door toevoeging van eenige nieuwe artikelen.

Zoo wordt voorgesteld om aan verschillende groepen van personen, in dienst van de koloniën Suriname en Curaçao, die volgens de thans daar geldende regelingen geen aanspraak op pensioen hebben, die aanspraak toe te kennen, omdat zij ook verbonden is aan overeenkomstige betrekkingen hier te lande en in Ned.-Indië.

Tevens wordt voorgesteld een pensioenregeling te treffen voor het personeel bij het bijzonder onderwijs in Suriname en Curaçao. Het ligt in de bedoeling, onder bepaalde voorwaarden aan de regelingen terugwerkende kracht te verleenen tot 1 Januari 1906. De kosten hiervan zullen later worden medegedeeld.

* * *

Bij Kon. besluit is benoemd tot gewoon hoogleeraar in de faculteit der geneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Leiden, om onderwijs te geven in de tropische hygiëne, P. C. Flu, directeur van het geneeskundig laboratorium te Weltevreden.

Zooals wij in ons vorig nummer aanteekenden, heeft de heer Flu, die Surinamer van geboorte is, zijn eerste opleiding tot geneesheer aan de Geneeskundige School te Paramaribo genoten. Wij wenschen den jeugdigen professor van harte geluk met deze benoeming, die in Suriname met vreugde zal vernomen worden.

* * *

Te Philadelphia (Ver. Staten van Amerika) is overleden de heer mr. A. P, Visser, oud-lid van het Hof van Justitie in Suriname. Hij bereikte den leeftijd van bijna 70 jaar.

Krullotengenezing.

De West-Indische Kamer meldt ons:

Sedert 15 à 20 jaren wordt de cacao in Suriname geteisterd door de krullotenziekte. Ontzaglijke schade werd daardoor aangericht. Zooals de naam aanduidt toonde de ziekte zich door het uitspruiten in eenen bijzonderen vorm van loten. De Engelschen noemen die „witchbroom" heksenbezem. De ziekte toonde zich echter ook door het versteenen van de vruchten, vandaar de groote schade. De wijze van bestrijding der ziekte werd gevonden voor er omtrent de ziekte zelf een juiste diagnose was gemaakt. Nadat dit in 1915 was geschied door den plantkundige Dr. Gerold Stahel, een Zwitser, in Surinaamschen dienst, kon de bestrijdingswijze nog vereenvoudigd worden. Zij is zoo weinig kostbaar en de resultaten zijn zoo bevredigend, dat, bij een nauwgezette toepassing van de bestrijdingsmiddelen, de cultuur loonend blijft. De bestrijding bestaat alleen in het geregeld en nauwgezet afzoeken van de krulloten, versteende vruchten en zieke bloemkussens, om de 3 à 4 weken. Het resultaat van bestrijding blijkt uit de volgende cijfers van een der plantages:

Tijdperk.	Productie per jaar.		
1904—10	8800 K.G.	voor bestrijding.	gelijk aantal
1913—17	24000 „	na en tijdens de „	boonen.

Curaçao.

De Begrooting voor 1920 in de Eerste Kamer.

Persstemmen uit de Kolonie.

II.

Voz di Pueblo wijdt ook de noodige aandacht aan hetgeen onze Senaat over de begrooting gezegd heeft. Met eenige instemming vermeldt het blad, wat de heer Kraus over de Bovenwindsche eilanden gezegd heeft, waaraan het deze beschouwing vastknoopt:

„Om den weg te volgen, die de heer Kraus aangeeft, zouden de bemoeiingen van den Gouverneur inzake de Bovenwindsche eilanden uitgeschakeld moeten worden en de Gezaghebber, of hoe de Bestuurder van die eilandengroep mocht worden genoemd, in rechtstreeksche verbinding gebracht met den Minister van Koloniën.

Uitvoerbaar is de maatregel zeker, doch het is niet zoo gemakkelijk de machine aan den gang te krijgen. In de eerste plaats zouden de Raden van Politie uitgebreid moeten worden, waardoor zij in staat gesteld worden den wetgevenden arbeid voor de geheele groep op zich te nemen. Financieele regeling, waardoor de begrooting van de groep op de eilanden van die groep komt te drukken, is noodzakelijk en hieraan zit heel wat vast. Men denke alleen aan de ambtenaren, wier salarissen ten laste van de geheele kolonie komen en wier pensioenen eveneens gekweten worden uit één post voor de geheele kolonie. Men zal ons tegenwerpen, dat ook deze ambtenaren, die uit Curaçao gezonden worden, een deel vormen van de grieven der Bovenwinders, doch het feit bestaat en bij eene hervorming is daar zeer zeker rekening mede te houden."

Zooals men weet, wil de heer Kraus alleen nog maar den Kolonialen Raad uitschakelen, waar het de bovenwindsche eilanden betreft.

Minder ingenomen is het blad met wat de heer van Kol gezegd heeft over de vertegenwoordiging der Roomsch Katholieken in den Kolonialen Raad. Schijnt deze afgevaardigde evenredige vertegenwoordiging op de basis van algemeen kiesrecht voor

te staan, *Voz* meent, dat niet verder mag gegaan worden dan een census-kiesrecht als voor de Kamer van Koophandel.

„Wij halen aan de samenstelling van de Kamer van Koophandel alhier, de eenige instelling, die gekozen wordt naar een kiesstelsel met zeer matigen census: betaling van ƒ 150.— invoerrecht of ƒ 50.— aan alle directe belastingen samen, dat is heusch niet veel en wanneer iemand zelfs dat weinige niet kan opbrengen, dan behoort hij ook geen zeggenschap te hebben waar het het uitgeven van de door anderen opgebrachte gelden betreft."

Wij zien dan, dat er met dien matigen census 287 kiezers zijn voor de Kamer van Koophandel, waarvan 123 Protestanten, 82 Israëlieten en 82 Roomsch-Katholieken en hoe is de samenstelling van de Kamer van 9 leden? 5 Israëlieten, 3 Protestanten en 1 Roomsch-Katholiek......

Van het totaal hebben dus de Protestanten ruim 42 pCt., de Israëlieten en de Katholieken ieder nog geen 29 pCt. kiezers en de samenstelling van de Kamer geeft eene bezetting van 5/9 of ruim 55 pCt. aan de Israëlieten, 1/3 of ruim 33 pCt. aan de Protestanten en 1/9 of nog geen 12 pCt. aan de Roomsch-Katholieken en dan nog, zooals wij reeds zeiden, is het twijfelachtig of die zetel beschouwd zal worden te zijn bezet door een Katholiek.

De heer van Kol, aan wien deze cijfers en feiten ter overdenking worden voorgehouden en wiens hulp met een „non talis auxilium" (bedoeld zal zijn: non tali auxilio) afgewezen wordt, zal tegen deze verkelijking misschien bezwaar maken.

Het blad laat hierop volgen:

„Maar, zegt de heer van Kol, wij zijn in een tijd van evenredige vertegenwoordiging en vandaar de onbillijkheid. De evenredige vertegenwoordiging is gebaseerd op het aantal kiezers van elke partij en zou bezwaarlijk goed kunnen werken, anders dan met algemeen kiesrecht. Nu gelooven wij niet dat de heer van Kol te vinden zal zijn voor algemeen kiesrecht in deze kolonie, waar nog niet eens een proef genomen is met een beperkt kiesrecht. Dit zou gelijkstaan met zelfmoord en de rampen zijn niet te overzien. Een volk dat niet alleen politiek geheel onontwikkeld is, doch waarvan het gros nauwelijks lezen en schrijven kan, is niet te begiftigen met een ultra modern kiesrecht als het algemeene.

Wij ijveren zeer voor kiesrecht, doch men zij indachtig dat ons volk in zijn geheel nog niet die ontwikkeling heeft, dat het zelfstandig een oordeel kan vellen."

Een oud scheepsanker.

Deze week is door de baggermachine aan de Westzijde der haven tegenover het woonhuis van den heer de Gorter een oud scheepsanker opgebaggerd. Het ligt nu opgeborgen bij de smederij op het Rif.

Terstond werd door sommigen het vermoeden geuit, als zou dit anker afkomstig zijn van het fregat van oorlog *de Alphen*, gecommandeerd door kapt. ter zee G. W. A. van der Feltz, dat met zijn geheele bemanning van ruim 200 man den 15 September 1778 in de lucht vloog. Dat schip lag toen tusschen de Kleine en de Groote Klip vastgemeerd.

El Imparcial van September 1903 verhaalde, dat bij traditie bekend was dat het anker van *de Alphen* reeds voor jaren geleden aan de Klip lag en de herinnering aan die vreeselijke ramp bewaarde.

Doch *de Alphen* zal wel méér dan één anker gehad hebben. Ook kan het anker wel afkomstig zijn van den Engelschen kaper onder kapitein Carter, die naast *de Alphen* lag, en mede in de diepte verdween. En zouden er niet nog meer scheepsankers op den bodem onzer haven liggen? Het anker van het Engelsche stoomschip *Mediator*, van de Harrison-lijn, dat op den 5 Juli 1884 bij de Kleine Klip hier in de haven zonk, ligt, meenen wij, ook nog op den bodem.

(Amigoe di Curaçao.)

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Het zwarte garnizoen in het bezette gebied van Duitschland.

Door de actie van Morel is de algemeene verontwaardiging los gebarsten over misstanden, welke ontstaan zijn en ontstaan moesten door de aanwijzing van zwarte entente-troepen als bezetting van Duitsche landen. Na dat geruchten over schanddaden vernomen waren, heeft Morel een onderzoek ter plaatse gaan instellen en hij vond er toestanden, die nog veel erger waren dan hij had durven gelooven. Op de groote massa hebben de handelingen, door zwarte soldaten bedreven, ter voldoening van hun wellustdriften, het meeste indruk gemaakt, maar toch is dit slechts één der vele gevolgen van een stelsel, dat, om te voorzien in een nood van het oogenblik, de oogen gesloten heeft voor de onvermijdelijke naweeën.

Toen de troepen, die uit Britsch-Indië naar 't Fransche front gekomen waren, geen raad wisten met hun vrije uren, en (dientengevolge tot schrikwekkende uitspattingen kwamen), heeft men daar, door overheidszorg, afleidings instellingen tot stand gebracht, welke zoo goed en zoo kwaad als 't mogelijk was, de verpoozingen uit het geboorteland der vreemdelingen op Franschen bodem overbrachten. Het voorbeeld is toen ook gevolgd voor de afdeelingen der zwarte strijders in Fransche legerplaatsen. Zonder succes is dit niet gebleven, maar zoo goed gepakt als men verwacht had hebben de met zorg georganiseerde instellingen toch niet, doordien...... de factor „vrouw", die aan 't uiterlijke en nog meer aan 't innerlijke van schier elke afleiding en verpoozing stemming geeft, ontbrak.

Voorzagen deze Ersatz vaderlandsche genoegens zoo slechts op onvoldoende wijze in het heimwee der bruine en zwarte strijders, zij konden natuurlijk in 't geheel niet de natuurdrift van de jonge mannen bedwingen, die nog minder dan de Europeesche jongelingen in onthouding een deugd zagen en die van 't ruwe soldatenbedrijf, met zijn elken dag, ja elk uur dreigende gevaren, zeker ook geen kuischheidslessen ontvingen.

Ook hiervoor is door de legerbesturen naar een oplossing gezocht. De georganiseerde legerbordeelen, zoowel die, welke achter de vaste fronten ingesteld werden, als die, welke zich met de mobiele legers verplaatsten, bewijzen, dat deze behoefte geenszins alleen voor de gekleurde krijgers erkend werd, maar tevens, dat de legerbestuurders weten, hoe die behoefte zich ook voor de gekleurde krijgers als een niet te ontgane vraagstuk opdringt. De ondervinding met Chineesche werkafdeelingen in Frankrijk opgedaan, leerde hetzelfde.

Toen de vredesvoorwaarden te Versailles opgesteld werden, moet men overwogen hebben, hoe de garnizoenen zouden te verkrijgen zijn voor het uitgestrekte gebied, dat in West-Duitschland beheerscht zou moeten worden, terwijl de Entente zich ook nog een militaire taak toewees in uitgestrekte gebieden in het nabije Oosten en in Afrika. Frankrijk heeft toen niet slechts besloten om de 200.000 man zwarte troepen, die nog over waren van de scheepsladingen, welke het uit Afrika gehaald had, onder de wapens te houden, maar het heeft dadelijk plannen gemaakt om dit getal belangrijk uit te breiden, een plan van generaal Mangin sprak zelfs van een millioen. Aangenomen schijnt te zijn de uitbreiding tot een totaal van 300.000, waarvoor de koloniën ook blijvend de aanvulling zullen moeten geven. Waar deze in de Duitsche steden kwamen, zonder daar zelfs de Ersatz vaderlandsche genoegens te vinden, met de vele vrije uren, die het garnizoensleven biedt, met de vrij ruime bezoldiging, die door de valuta tot een zeer ruime werd, was, met volslagen zekerheid te voorzien, dat wandaden niet konden uitblijven. Wat gebeurd is, komt niet voor de verantwoordelijkheid van de bedrijvers, maar van hen, die dat niet vooruit hebben willen zien. Dezen hebben zich dan ook al verplicht gevonden van de gemeentelijke overheid in Duitsche garnizoenen de instelling van extra bordeelen te eischen; die schandhuizen hebben echter niet kunnen voorkomen dat Morel een boekdeel heeft kunnen schrijven over gevallen van verkrachting, verleiding, moord, zelfmoord, afschuwelijke ziekten, zelfs bij jonge meisjes, enz. Of dit alles anders geweest zou zijn, indien een Europeesche bezetting de plaats der negerafdeelingen had ingenomen?

De oorlog en de nog voortdurende woelingen hebben zooveel gruwelen te aanschouwen gegeven, dat wij bezwaarlijk bij den blanken soldaat een meer beschaafde opvatting van zijn verhouding tot de bevolking in een overwonnen land mogen verwachten dan van een Afrikaan. Maar toch staat de Fransche soldaat geheel anders in de Duitsche omgeving dan de neger. De

Franschman vindt ook in de vreemde stad toch afleiding naar zijn gading, hij is veelal gewend vrije uren aan iets naar eigen wensch te besteden, zelfs in de vijandige omgeving heeft binnen engeren kring een gemoedelijke aanpassing plaats, met de familie in 't eigen land blijft de verbinding bestaan, verlof onderhoudt die relatie. Soms wordt door het moederland de toenadering en verbroedering zelfs met genoegen gezien en aangemoedigd. Door deze vermelding willen wij geen ideaal-verhoudingen voor den geest tooveren, maar er ligt toch ontegenzeggelijk een verschil in opgesloten tusschen de blanke en de gekleurde garnizoenen in 't Duitsche gebied, verschil waardoor de vermelde treurige gevolgen niet zijn op te heffen, doch wel te beperken en te temperen.

Het schijnt, dat de Fransche regeering dit nu ook erkend heeft; de zwarte bezetting van 't Rijnland zal, naar verluidt, door Fransche regimenten vervangen worden. Hiermede wordt dan aan de grief over die zwarte bezetting, waartegen in Duitschland, in Engeland, in Amerika en ook door de vrouwen in Zuid-Afrika krachtig was opgekomen, tegemoet gekomen.

Ongemengd kan de vreugde over dit besluit helaas echter niet wezen. Vooreerst is het te betwijfelen of het voor alle garnizoenen geldt. Van de ongeveer 80.000 man Fransche troepen, die Duitschland bezetten, bestaat zoowat de helft uit niet-Europeanen. Frankfort, Darmstadt, Offenbach, Hanau, Homburg, Wiesbaden hebben bijna uitsluitend donkere bezetting onder Europeesche officieren. Zullen die circa 40.000 man allen heengaan? Maar zij die heengaan zullen niet naar hun land terugkeeren, doch naar den Levant gaan om daar aan den strijd deel te nemen. De Britsche generaal Thomson uitte de zucht, dat de noodzakelijkheid om honderdduizenden onder de wapens te houden op de onbekwaamheid wijst der staatslieden, die zich verbeelden in Versailles den vrede gemaakt te hebben. Het hierin opgesloten verwijt verliest niets van zijne beteekenis, ongeacht hoe die honderdduizenden in blank en zwart over de overwonnen landen verdeeld zijn; het blijft dus zijn waarde behouden, ook al verplaatst men legers instede van ze af te danken. Maar in de omwisseling ligt bovendien een verplaatsing van de neger-soldaten naar het terrein waar tegenwoordig weer g e s t r e d e n wordt, zoodat hun de eer weer wordt toegedacht om de kastanjes uit het vuur te gaan halen.

De door Morel in schrille kleuren aan de kaak gestelde ellende wordt mede s l e c h t s v e r p l a a t s t; de vrouwen en de samenleving in de Levant zullen niet minder de slachtoffers worden, want ook daar is de Afrikaansche strijder in een vreemd land. 't Lot dier Levant-bewoners behoort ons even na aan 't hart te liggen als dat van de bewoners der Europeesche streken.

Onder hen, die hunne verontwaardiging over de gebeurtenissen in het bezette Duitsche gebied uitgesproken hebben, zullen er zijn, die de gruwelen te erger gevonden hebben, omdat de zwarte man stond tegenover de blanke vrouw en omdat zij den neger als een minderwaardige van de blanke beschouwen. Aan de uitingen van Amerikaansche zijde en van den Zuid-Afrikaanschen vrouwenbond zal dit gevoelsargument wel niet vreemd zijn. Naar onze opvatting ligt de beteekenis van het bedreven feit en van de ondergane smaad niet in het rassenverschil. De Levantsche samenleving de Levantsche vrouw staat daar niet anders tegenover dan de Duitsche, of dan de zwarte, waar zij de bezetting van een schaar vreemde woestelingen te verduren krijgt.

Maar toch ligt het vraagstuk der verscherping van de rassenverschillen niet buiten het hier behandelde onderwerp. Waar wij boven zeiden, dat de sexueele uitspattingen slechts te beschouwen zijn als één der gevolgen van een in zijn geheel verderfelijk stelsel, dachten wij ook aan de verscherping van de rassentegenstelling.

Wij hebben er ons hier niet in te verdiepen in hoever datgeen wat anders is in den Afrikaan en in den Europeaan beter dan wel slechter is, hooger dan wel lager staat, wij hebben slechts te erkennen dat er heel veel nog anders is en dat dit door velen nog als een reden tot verwijdering wordt beschouwd. Wil men tot een toenadering komen, dan is een wederzijdsch leeren kennen, tot een wederzijdsch waardeeren van 't goede in den andere noodig. Alles wat in deze richting medewerkt doet 't vijandige der tegenstelling slijten; alles wat tegen die richting ingaat belemmert de verbroedering. Bij de legering van bruine en zwarte troepen in Frankrijk kon de gedachte nog opkomen — men gelooft zoo gaarne wat men hoopt — dat men daar in vereenden strijd wederkeerige waardeering zou leeren, maar bij de legering van Senegaleezen e.a. in Duitschland of in de Levant, om daar mede te helpen tot het onder den duim houden van een ongelukkige bevolking, kon onmogelijk aan een toenadering van Afrikaan tot Europeaan of Aziaat gedacht worden, maar moest daarentegen de overtuiging vast staan dat de tegenstelling zich in haar dagelijkschen vorm zou verscherpen.

Hierdoor reikt dit gevolg van de vredesvoorwaarden veel verder dan het groote leed, hetwelk reeds dadelijk veroorzaakt wordt; de voorwaarden, die vrede moesten brengen, scheppen een haat en wrok, die de rassen feller tegenover elkander zal plaatsen.

Ook op de onderlinge verhouding der Franschen en Duitschers en der Franschen en Levantbewoners zal die wrok overslaan. Vermoedelijk zullen de Franschen dit reeds spoedig ondervinden, daar zij de zaken in 't nabije Oosten nog moeten afwikkelen.

Heeft voor de mogendheden, die zich een taak toedenken tot opvoeding en ontwikkeling van koloniën of protectoraten, het hooghouden van 't prestige van den blanke alle beteekenis verloren? Dat prestige is geschokt en moest juist weer versterkt worden.

Ook in ander opzicht zullen de Franschen echter nog aan eigen lijf het nadeel van de in deze gevolgde politiek ondervinden. In onverflauwde mededinging wedijveren de Fransche bladen in het bepleiten, dat de economische toekomst van Frankrijk er van afhangt of Frankrijk de schatten zijner koloniën op praktische wijze weet te ontginnen en ten bate van 't moederland te doen komen. Heeft Frankrijk na het winnen van den oorlog kort in de meening verkeerd q u e l e B o c h e p a y e r a, uit dien droom is het vrij spoedig gewekt en het heeft daarvoor den hechteren waarborg genomen, die gelegen is in goede samenwerking van moederland en koloniën. Hoofdtoon bij alle betoogen is echter een voldoende main d'oeuvre en een voldoende transportvloot, die meerendeels nog gebouwd moet worden, zoodat deze tweede eisch eigenlijk slechts een versterking van den eerste is: w e r k k r a c h t e n. Frankrijk roept werkkrachten op om de verwoeste provinciën te herstellen, het heeft werkkrachten noodig om zijn nijverheid weer in werking te stellen, werkkrachten om de onmisbare transportvloot te bouwen en te bemannen, werkkrachten om de koloniën tot groote productiviteit te brengen. Maar instede van zijn eigen soldaten naar huis te kunnen zenden en van de 200.000 man zwarte troepen naar de koloniën te kunnen laten terugkeeren, heeft het zich te Versailles een taak opgelegd, waardoor het aan Frankrijk voor militaire doeleinden meer mannen onttrekt dan vóór den oorlog en waardoor het aan de koloniën een militairen dienstplicht moet opleggen, die hare beste krachten opslorpt en die tot een ontevredenheid stemt, waartegen nu reeds uit die koloniën ernstige waarschuwingen komen. Ontvolkte streken vragen om mannen en men ontneemt hun wat zij nog aan mannen over hebben.

Wie zich in Frankrijk in dezen geest uitspreekt wordt beschuldigd van gebrek aan vaderlandsliefde.

Het gaat hier echter geenszins om een speciaal Fransch belang; zooals vele groote vraagstukken grijpt ook dit tot ver buiten de grenzen van 't land waar 't aanhangig is. Zoowel de tempering van de rassentegenstelling als de economische kwestie is er een van internationaal belang. Men kan er zich voor interesseeren en over uitlaten zonder bemoeizucht met de belangen en zaken, die Frankrijk voor zich zelf heeft uit te maken.

En het feit, dat men in Parijs rekening heeft gehouden met de bemoeienis betreffende de gruweltoestanden in 't bezette Duitsche gebied, kan hoop geven dat stemmen, die van buiten af wijzen op andere gevolgen van de vredesvoorwaarden van Versailles, ook gehoor kunnen vinden. De algemeene opinie blijft nog steeds een machtige factor; wie daarop meent te kunnen inwerken, late het ook voor deze hoogst belangrijke kwestiën niet na.

Nadat 't voorgaande voor afdrukken gereed was, gaf de Frankf. Ztg. een bericht, dat onze verwachting, volgens welke de zwarte bezetting wel niet geheel door een Europeesche vervangen zou worden, reeds waar komt maken. De Senegaleezen in Rijnland zullen door bruine, d.w.z. Algerijnsche en Marokkaansche, troepen vervangen worden. Dat is, wordt er bij gevoegd, den duivel met Beëlzebub uitdrijven. Het Rijnland komt van den regen in den drup.

Wij zien hierin een bevestiging van onze vrees, dat de entente de bezetting van 't Duitsche gebied, die op 15 jaren berekend is, zonder Afrikaansche troepen niet kan volhouden.

De drang van buiten moet er op gericht worden het eene op te heffen, in de hoop ook het andere te doen eindigen.

Mededeelingen.

Van het Informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

VERPLEGERS BIJ DE MILITAIRE HOSPITALEN IN NEDERLANDSCH-INDIE.

Bij de militaire hospitalen in Nederlandsch-Indië kan een aantal verplegers worden geplaatst, die in het bezit zijn van een Nederlandsch diploma voor ziekenverpleging en niet ouder zijn dan 35 jaar.

Ingeval gegadigden reeds voor Indisch of Nederlandsch pensioen geldigen diensttijd achter den rug hebben en reeds eenige jaren in Indië zijn werkzaam geweest, derhalve met het klimaat zijn vertrouwd geraakt, kan door den Minister van Koloniën worden afgeweken van de leeftijdsgrens van 35 jaar.

De bezoldiging bedraagt *f* 175 per maand, met 3 driejaarlijksche verhoogingen van *f* 25 's maands tot *f* 250 's maands. (Aan de betrekking van hoofdverpleger is eene bezoldiging verbonden van *f* 290 per maand met 1 driejaarlijksche verhooging van *f* 25 's maands tot *f* 315 per maand.)

De diensttijd, welke na het verwerven van Nederlandsche diploma's in eene lands-, gemeentelijke of particuliere zieken- of krankzinnigeninrichting binnen of buiten de keerkringen is doorgebracht, telt onderscheidenlijk voor vol en voor de helft mede voor de vaststelling van de aanvangsbezoldiging en c.q. voor de toekenning van de verdere regelmatige bezoldigingsverhoogingen.

Indien gegadigden volledige kost en inwoning van landswege genieten, wordt van de bezoldiging ingehouden:

voor huisvesting	*f* 35	per maand.
„ voeding	„ 30	„ „
„ verlichting en bediening . . .	„ 4	„ „
„ bewassching	„ 6	„ „
	f 75	per maand.

Waar geen gelegenheid bestaat tot huisvesting van landswege, wordt aan de verplegers 1ste klasse boven de bezoldiging eene toelage voor duurdere huisvesting toegekend, welke bij plaatsing te Batavia (Weltevreden), Semarang, Soerabaja, Bandoeng en Medan *f* 50, bij plaatsing elders *f* 25 per maand bedraagt.

Waar geen gelegenheid bestaat tot verstrekking van voeding van landswege, dan wel waar die gelegenheid wel bestaat, maar belanghebbenden er de voorkeur aan geven zelf in hunne voeding te voorzien, wordt boven de maandelijksche bezoldiging nog eene dagelijksche tegemoetkoming wegens duurdere voeding toegekend, waarvan het bedrag telkenjare door den commandant van het leger wordt vastgesteld.

Aan de uitzending naar Indië is verbonden:

a. eene vergoeding voor uitrusting ten bedrage van *f* 1125 indien de aanvangsbezoldiging minder dan *f* 200 's maands, van *f* 1500 indien die bezoldiging *f* 200 's maands of meer, en van *f* 1875 indien de aanvangsbezoldiging *f* 250 's maands bedraagt;

b. eene voorloopige bezoldiging — ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië en voortdurende tot den dag waarop daar te lande de ambtsbezoldiging ingaat — van *f* 125 's maands, indien de aanvangsbezoldiging minder dan *f* 200 's maands, van *f* 150 's maands, indien die bezoldiging *f* 200 's maands of meer bedraagt;

c. overtocht voor landsrekening in de 2de klasse, c.q. ook voor het wettig gezin.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal de lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst moeten blijken.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen enz., staan de uit te zenden verplegers gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren.

Twintig jaren Indischen dienst geven aanspraak op pensioen; Rijks- en gemeentedienst kunnen voor Indisch pensioen worden geldig gemaakt.

Het pensioen bedraagt thans per jaar 3 maal de hoogste maandelijksche bezoldiging, genoten gedurende 24 maanden.

Zij die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, behooren zich bij verzoekschrift, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht, te wenden tot de 9de Afdeeling (Personeele Zaken, burgerlijke dienst) van dat Departement onder overlegging van:

a. diploma('s) en zoo mogelijk getuigschriften;

b. eene beschrijving van opleiding en levensloop, waarin de plaats waar en de tijd gedurende welken zij na de verkrijging van het(de) diploma('s) in de verpleging werkzaam zijn geweest, in verband met de toe te kennen bezoldiging, nauwkeurig moeten worden aangegeven.

(Nederlandsche Staatscourant
van 17 Mei 1920, No. 94.)

GEGRADUEERDE AMBTENAREN BIJ DEN DIENST DER STAATSSPOOR- EN TRAMWEGEN IN NEDERLANDSCH-INDIE.

Ter benoeming tot gegradueerd ambtenaar bij den dienst der Staatsspoor- en tramwegen in Nederlandsch-Indië kunnen worden uitgezonden een dertigtal personen.

Benoembaar zijn zij, die hebben voldaan aan het zoogenaamd groot-ambtenaarsexamen (en de daarvoor in de plaats getreden examens), doctoren in de rechts- of staatswetenschap, officieren en gewezen officieren van 's Rijks land- of zeemacht of van het leger in Nederlandsch-Indië, en verder zij, die naar het oordeel van den Minister van Koloniën in algemeene ontwikkeling met de genoemde groepen van personen gelijkgesteld kunnen worden.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich uiterlijk op 15 Juni a.s. bij ongezegeld verzoekschrift, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht, te wenden tot de 9e Afdeeling (Personeele Zaken, Burgerlijke Dienst) van dat Departement, onder overlegging van:

a. hun diploma en, zoo mogelijk, getuigschriften;

b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het verzoekschrift moet worden vermeld de datum en de plaats der geboorte, of de candidaat gehuwd is en c.q. het aantal zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor landsrekening in de 1ste klasse c.q. ook voor het wettig gezin;

b. eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting ten bedrage van *f* 2250;

c. voor gehuwden uitkeering van ééne maand ambtsbezoldiging, als tegemoetkoming in de verplichte huwelijksbijdrage ten behoeve van het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië;

d. eene voorloopige bezoldiging, ingaande met den dag van inscheping naar Indië, van *f* 200 dan wel *f* 250 's maands, naar gelang van de in verband met de vóórpraktijk toegekende aanvangsbezoldiging.

De bezoldiging is als volgt geregeld:

Aanvangsbezoldiging . . .	*f* 350	's maands.
Na 1 jaar dienst	„ 400	„
„ 2 „ „	„ 450	„
„ 4 „ „	„ 500	„
„ 7 „ „	„ 600	„
„ 10 „ „	„ 700	„
„ 13 „ „	„ 800	„
„ 16 „ „	„ 900	„
„ 19 „ „	„ 1000	„

De bevordering tot hoofdambtenaar, waaraan eene bezoldiging van *f* 1000 met twee driejaarlijksche verhoogingen, onderscheidenlijk van *f* 200 en *f* 150 's maands verbonden is, geschiedt onder voorbehoud dat de belanghebbende in alle opzichten daarvoor geschikt wordt geacht, na 16 jaren werkelijken dienst als gegradueerd ambtenaar, terwijl zij, die na een zoodanigen diensttijd den rang van hoofdambtenaar niet deelachtig worden, blijven doordienen als gegradueerd ambtenaar op voormelde bezoldiging.

Gegadigden, die reeds vóórpraktijk hebben, kunnen al dadelijk eene hoogere aanvangsbezoldiging bekomen. Het in rekening brengen van de vóórpraktijk geschiedt in dier voege, dat de tijd der spoorwegpraktijk of der praktijk, welke geheel ligt in de lijn van de werkzaamheden bij den dienst der Staatsspoor- en tramwegen in Nederlandsch-Indië en voorts der aanverwante praktijk, binnen de keerkringen doorgebracht, onderscheidenlijk voor vol, en voor de helft en buiten de keerkringen doorgebracht onderscheidenlijk voor de helft en voor een vierde in rekening kan worden gebracht, met dien verstande, dat voor officieren en gewezen officieren der land- of zeemacht, van den officiersdiensttijd eerst twee jaren worden afgetrokken, terwijl de overige officiersdiensttijd als aanverwante praktijk wordt aangemerkt.

(Nederlandsche Staatscourant
van 18 Mei 1920, No. 95).

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. Hiktink, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. van Gennep, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar **5 cent,** porto f $0.01^1/_2$;

b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
II. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs per exemplaar **f 0.50** en f $0.04^1/_2$ frankeerkosten.

c. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f $0.04^1/_2$ frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht)

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f $0.04^1/_2$ frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f $0.04^1/_2$ frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f $0.04^1/_2$ frankeerkosten.

No. XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.** Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door Th. A. C. Comvalius. Prijs: 1 ex. *f* 0.25, porto *f* $0.01^1/_2$.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. Th. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.